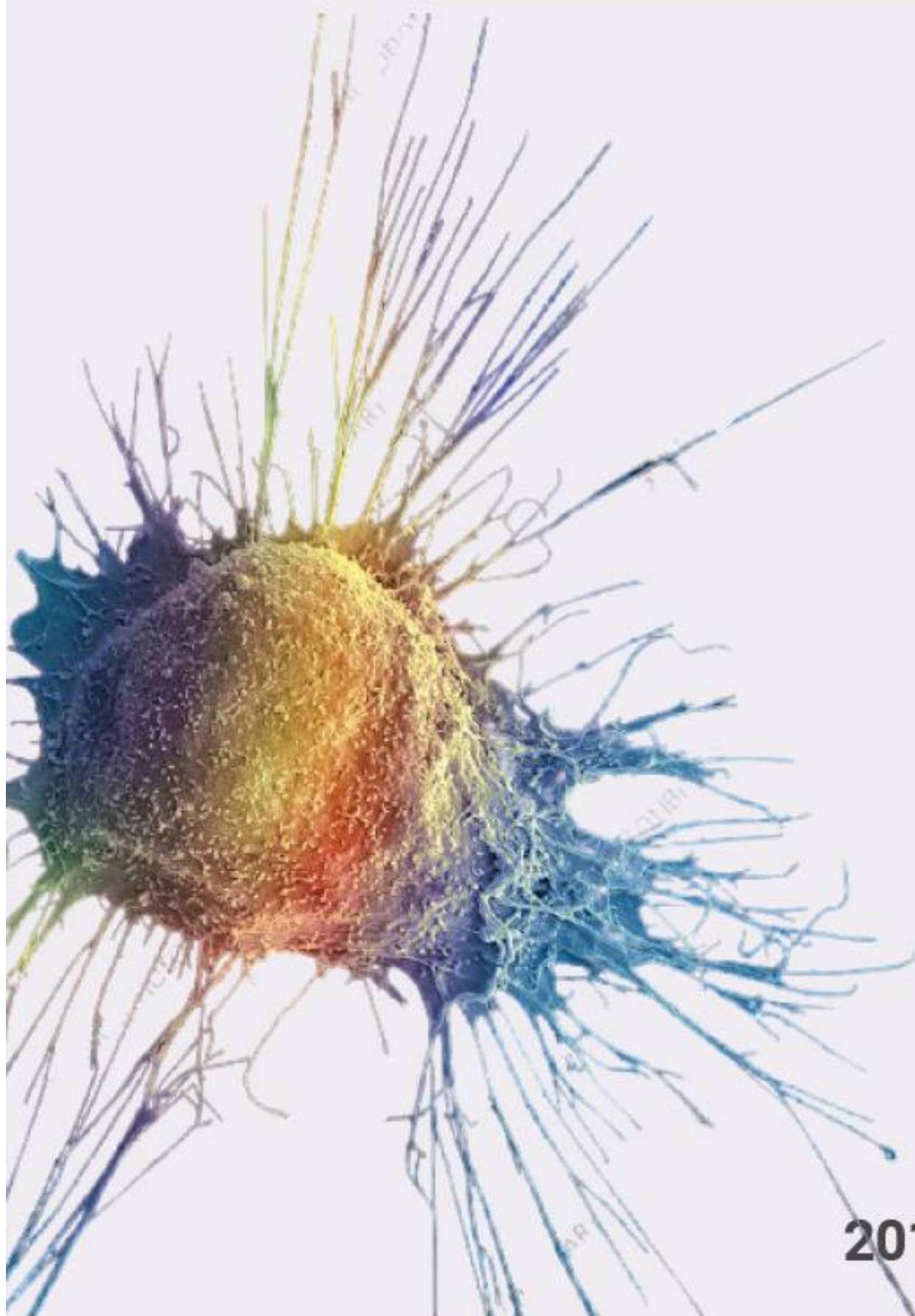

ავთვისებიანი სიმსივნეები საქართველოში

2015-2020

სარჩევი

წინასიტყვაობა	3
მოკლე რეზიუმე	4
კიბოს გავრცელების გლობალური მონაცემები	6
კიბოთი განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა	8
ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებლები	12
სქესობრივი და ასაკობრივი სტრუქტურა.....	18
სტადიურობა	19
სამი ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო ქალებში	21
სარძევე ჯირკვლის კიბო ქალებში	22
ფარისებრი ჯირკვლის კიბო ქალებში	25
კოლორექტუმის კიბო ქალებში	28
სამი ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო კაცებში.....	31
წინამდებარე ჯირკვლის კიბო.....	35
ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბო კაცებში	32
კოლორექტუმის კიბო კაცებში	38
კიბო ადრეულ ასაკში	42
ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები 15 წლამდე ასაკის ბავშვებში	42
ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები 15-19 წლის მოზარდებში	44
ავთვისებიანი სიმსივნეების გეორგაფიული განაწილება	46
კიბოს სკრინინგი	49
მკურნალობა	51

წინასიტყვაობა

ავთვისებიანი სიმსივნეების გავრცელების შესახებ ხარისხიანი მონაცემების შეგროვების მიზნით, 2015 წლის 1 იანვრიდან საქართველოში ამოქმედდა კიბოს პოპულაციური რეგისტრი.

კიბოს რეგისტრის ამოქმედებამ განაპირობა პერსონიფიცირებულ მონაცემთა სისტემის დანერგვა; რეგისტრი უწყვეტად ვითარდება, მონაცემთა ხარისხი და მოცვა უმჯობესდება, თუმცა ჯერ კიდევ არსებობს გარკვეული გამოწვევები, რაზედაც რეაგირება მომავალი საქმიანობის საფუძველს წარმოადგენს.

წინამდებარე დოკუმენტი მოიცავს ავთვისებიანი სიმსივნეების შესახებ 2015-2020 წლების მონაცემების ანალიზს.

მოკლე რეზიუმე

- საქართველოში ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების რაოდენობა (in situ¹ სიმსივნეების ჩათვლით) 2015-2020 წლებში 9400-დან 11 000-მდე მერყეობს. 2020 წელს რეგისტრირებულია ყველა ლოკალიზაციის კიბოს 9435 ახალი შემთხვევა, ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე - 253.5.
- 2020 წელს ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების 54% აღირიცხა ქალებში, 46% - კაცებში.
- ახალი შემთხვევების 68% რეგისტრირებულია ყველაზე შრომისუნარიან (30-70 წელი) ასაკობრივ ჯგუფში; შემთხვევათა 28% - 70 წლის და უფროს ჯგუფში. 0-დან 15 წლამდე და 15-დან 20 წლამდე ასაკობრივ ჯგუფებზე მოდის ახალი შემთხვევების 1%. რეპროდუქციული ასაკის (15-49 წელი) ქალებში რეგისტრირებულია ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების 24%.
- სამი ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო ქალებში:
 - სარძევე ჯირკვალი
 - ფარისებრი ჯირკვალი
 - კოლორექტუმი.
- სამი ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო კაცებში:
 - წინამდებარე ჯირკვალი
 - ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი
 - კოლორექტუმი.
- საქართველოში, ისევე როგორც მსოფლიოში, ბავშვებში ყველაზე მაღალი ავადობის ავთვისებიანი სიმსივნეებია ლეიკემია, ლიმფომები და თავის ტვინის და ხერხემლის სიმსივნეები.
- 2020 წელს დაავადების I და II სტადიაზე ორივე სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებულია ყველა ლოკალიზაციის² კიბოს ახალი შემთხვევების 41.6%; III და IV სტადიებზე - 41.4%, დანარჩენ შემთხვევებში სტადია არ იყო იდენტიფიცირებული.
- 2020 წელს საქართველოში კიბოს დიაგნოზით გარდაიცვალა 8024 ადამიანი, მათ შორის უმეტესი წილი ტრაქეას, ბრონქის, ფილტვის კიბოზე (15%) და სარძევე ჯირკვლის კიბოზე (10%) მოდის.

¹ პრეინვაზიური კიბო

² არ შედის In situ და ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების ავთვისებიანი სიმსივნეები

- კიბოს პოპულაციური რეგისტრის მეშვეობით შესაძლებელი გახდა ქვეყანაში 5-წლიანი გადარჩენის მაჩვენებლების გამოთვლა 2016-2020 წლებისთვის.
- საქართველოში კიბოს ყველა ლოკალიზაციისთვის ხუთწლიანმა გადარჩენის მაჩვენებელმა 55.8% შეადგინა (გამოთვლილია გადარჩენის შეფასების პირდაპირი მეთოდის გამოყენებით).
- საქართველოში ადრეული ასაკის (20 წლამდე) კიბოს 5-წლიანი გადარჩენის მაჩვენებელი 79%-ს შეადგენს ორივე სქესობრივ ჯგუფში.
- კიბოს პოპულაციური რეგისტრის მონაცემებით, 2020 წელს ქირურგიული მკურნალობა ჩატარდა ახალ შემთხვევათა 53%-ში, ქიმიოთერაპია და ჰორმონოთერაპია - 35%-ში, სხივური თერაპია - 18%-ში, იოდოთერაპია³ - 49%-ში, პალიატიური მკურნალობის წილი 4%-ს შეადგენდა. აშშ კიბოს ნაციონალური ინსტიტუტის შეფასებით⁴, საქართველოში კიბოს ახალი შემთხვევების 51% საჭიროებს ქირურგიულ მკურნალობას, 72% ქიმიოთერაპიას, ხოლო 57% - რადიოთერაპიას.
- საერთაშორისო ექსპერტთა პროგნოზით, 2018-2030 წლების პერიოდში საქართველოში კიბოს ახალი შემთხვევების რაოდენობა 6%-ით მოიმატებს (ქალებში - 5%-ით, კაცებში - 7%-ით). იმავე პერიოდში, ევროპისთვის პროგნოზირებულია ახალი შემთხვევების 14%-ით მატება (ქალებში - 10%-ით, კაცებში - 18%-ით)⁵.

³ ფარისებრი ჯირკვლის კიბოთი პაციენტებისთვის

⁴ Human Resources Needed for Cancer Control in Low & Middle Income Countries. National Cancer Institute. Radiation Research Program

⁵ https://gco.iarc.fr/tomorrow/graphic-isotype?type=0&type_sex=0&mode=population&sex=0&populations=935_268&cancers=39&age_group=value&apc_male=0&apc_female=0&single_unit=500000&print=0#collapse-group-0-3

კიბოს გავრცელების გლობალური მონაცემები⁶

- კიბოთი განპირობებული გლობალური ტვირთი 2020 წელს მოიცავდა 19.3 მილიონ ახალ შემთხვევას (18.1 მილიონი არამელანომა კანის კიბოს გარდა) და ~10 მილიონ გარდაცვალებას (9.9 მილიონი არამელანომა კანის კიბოს გარდა). გლობალურად კიბოს ყველაზე გავრცელებული ლოკალიზაციებია:
 - სარძევე ჯირკვლის კიბო (2.3 მლნ შემთხვევა - კიბოთი სიკვდილიანობის 11.7%)
 - ფილტვის კიბო (2.21 მლნ შემთხვევა - 11.4%)
 - კოლორექტუმის კიბო (1.93 მლნ შემთხვევა - 10%)
 - წინამდებარე ჯირკვლის კიბო (1.41 მლნ შემთხვევა - 7.3%)
 - კუჭის კიბო (1.09 მლნ შემთხვევა - 5.6%).
- გლობალურად კიბოთი გამოწვეულ სიკვდილიანობაში პირველი ადგილი უკავია ფილტვის კიბოს (1.8 მლნ გარდაცვალება - კიბოთი სიკვდილიანობის 18%), შემდეგ მოდის კოლორექტუმის კიბო (935000 გარდაცვალება - 9.4%), ღვიძლის კიბო (830000 გარდაცვალება - 8.3%), კუჭის კიბო (769000 გარდაცვალება - 7.7%) და სარძევე ჯირკვლის კიბო ქალებში (685000 - 6.9%)⁷.
- მსოფლიოში, კიბოს დიაგნოზის დადგენიდან 5 წლის შემდეგ ცოცხალ პაციენტთა რაოდენობა 43.8 მილიონია.
- კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობის დაახლოებით 70% ფიქსირდება საშუალო და დაბალი შემოსავლების მქონე ქვეყნებში.
- კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობის დაახლოებით 1/3 განპირობებულია 5 ძირითადი ქცევითი და კვებითი რისკ-ფაქტორით: ჭარბი წონა, ხილის და ბოსტნეულის არასაკმარისი მოხმარება, დაბალი ფიზიკური აქტივობა, ალკოჰოლის ჭარბი და თამბაქოს მოხმარება.
- თამბაქოს მოხმარება კიბოს განვითარების ყველაზე მნიშვნელოვანი რისკ-ფაქტორია, კიბოთი სიკვდილიანობის 22% თამბაქოს მოხმარებას უკავშირდება.
- დაბალი და საშუალო შემოსავლების მქონე ქვეყნებში კიბოს შემთხვევების 25%-მდე განპირობებულია ინფექციური აგენტებით, როგორცაა B და C ჰეპატიტების ვირუსი, ადამიანის პაპილომა ვირუსი (HPV), *helicobacter pylori*, ადამიანის იმუნოდეფიციტური ვირუსი (HIV) და სხვა.
- კიბოს გამოვლენა სტადიების მიხედვით, ისევე როგორც დიგნოსტიკასა და მკურნალობაზე ხელმისაწვდომობა, განსხვავებულია მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანასა

⁶ <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cancer>

⁷ <https://acsjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.3322/caac.21660>

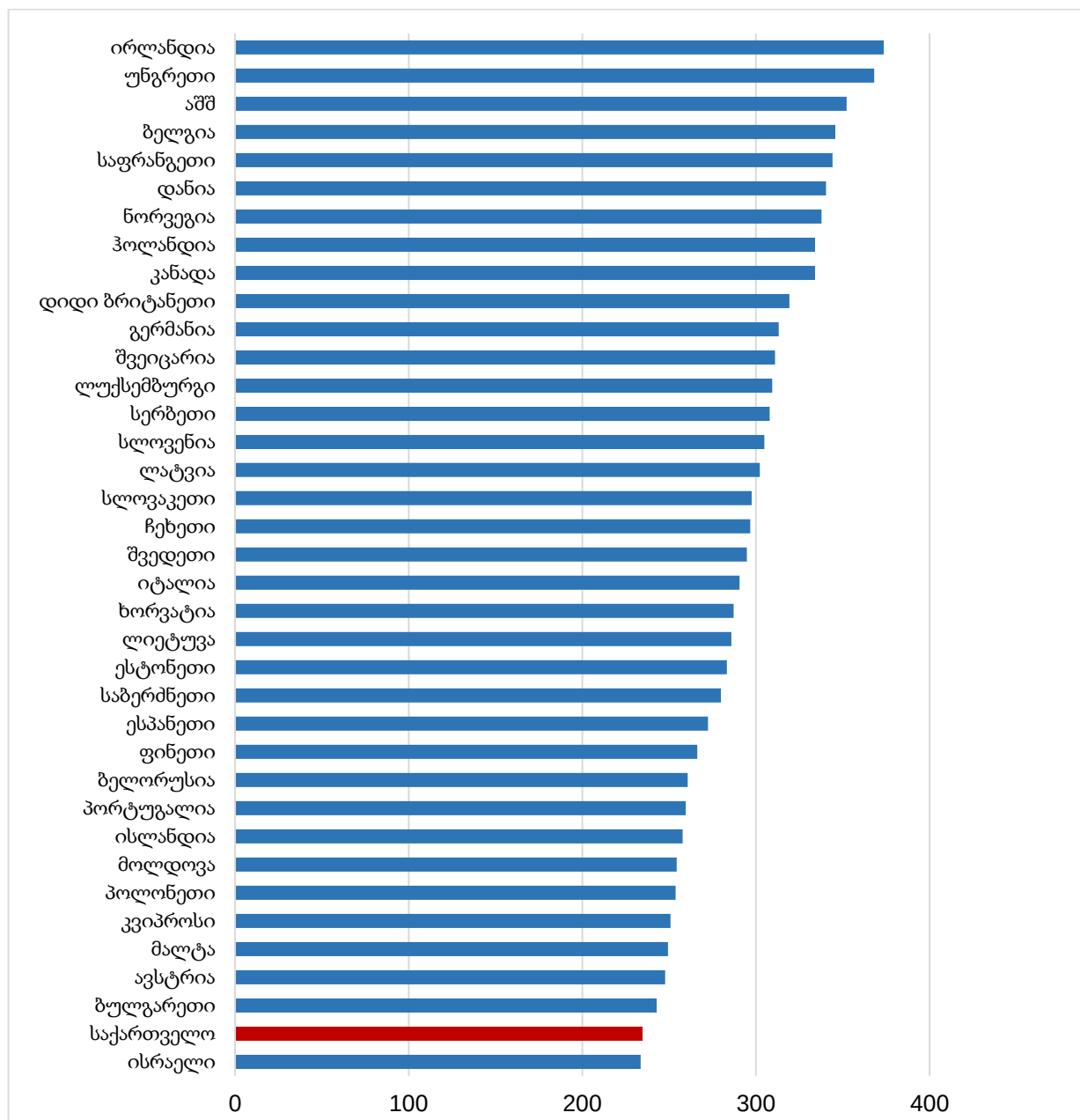
და რეგიონში. 2017 წელს, დაბალი შემოსავლების მქონე ქვეყნების მხოლოდ 26%-მა აღნიშნა, რომ პათომორფოლოგიური დიაგნოსტიკების სერვისები ხელმისაწვდომია მოსახლეობისთვის. მაღალი შემოსავლების მქონე ქვეყნების 90%-ზე მეტმა განაცხადა, რომ კიბოს მკურნალობა ხელმისაწვდომია, როდესაც იგივე სერვისი ხელმისაწვდომია დაბალი შემოსავლების მქონე ქვეყნების მხოლოდ 30%-ში.

- კიბოს ეკონომიკური ზეგავლენა მნიშვნელოვანია და ის მატულობს. 2010 წელს კიბოთი ავადობის მთლიანი ეკონომიკური ღირებულება/ტვირთი დაახლოებით 1.16 ტრილიონ აშშ დოლარად შეფასდა.

კიბოთი განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა

2020 წელს საქართველოში რეგისტრირებულია ყველა ლოკალიზაციის კიბოს 9435 ახალი შემთხვევა, ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე - 253.5.

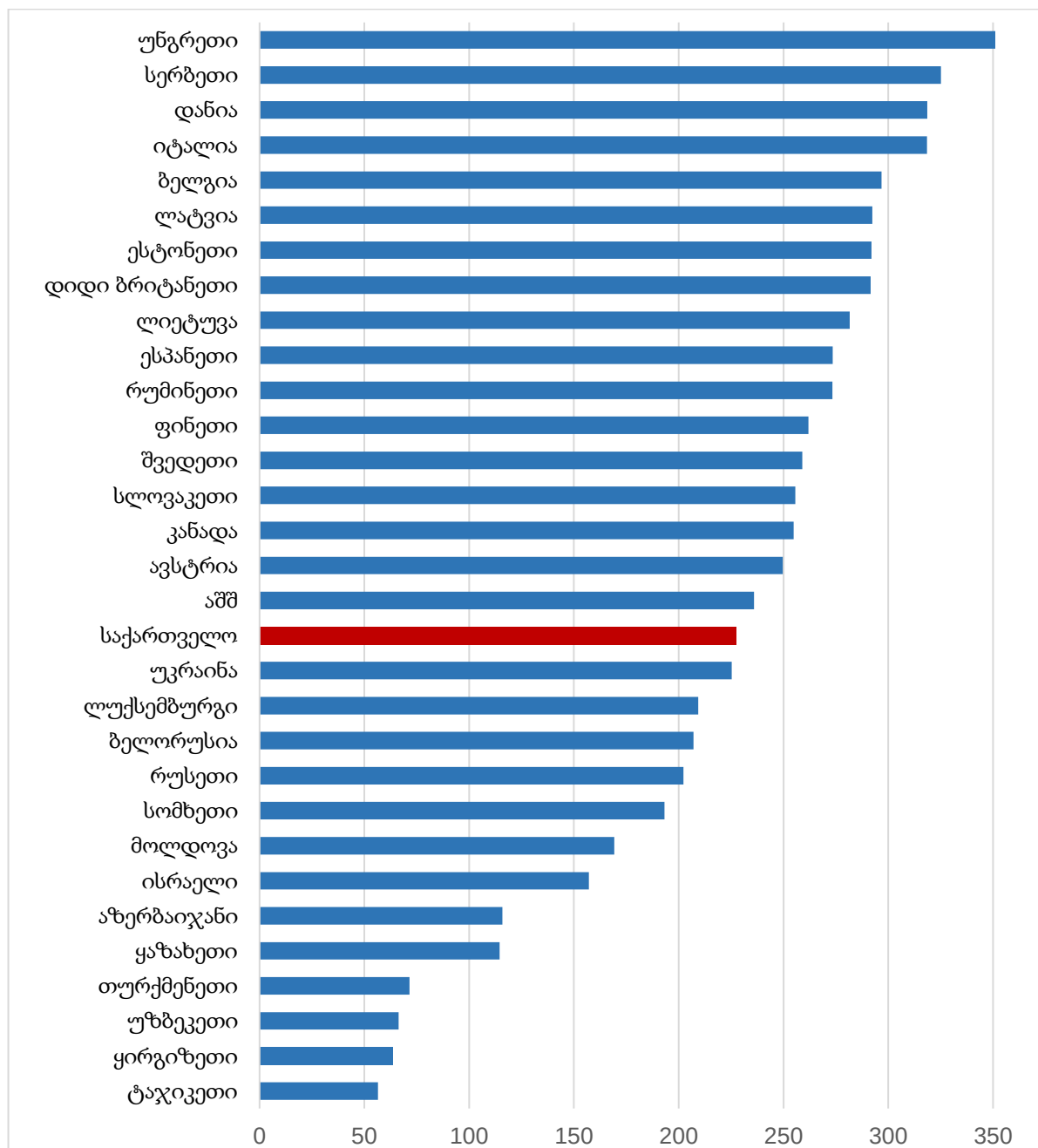
სურათი 1. კიბოს ასაკ-სტანდარტიზებული ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე, 2020

წყარო: <https://www.wcrf.org/dietandcancer/global-cancer-data-by-country/>

საქართველო კიბოთი განპირობებული სიკვდილიანობის 100000 მოსახლეზე ასაკ-სტანდარტიზებული მაჩვენებლის მნიშვნელობით შუალედურ პოზიციას იკავებს.

სურათი 2. კიბოთი განპირობებული სიკვდილიანობის ასაკ-სტანდარტიზებული მაჩვენებლები 100000 მოსახლეზე, ზოგიერთი ქვეყანა და საქართველო, 2019

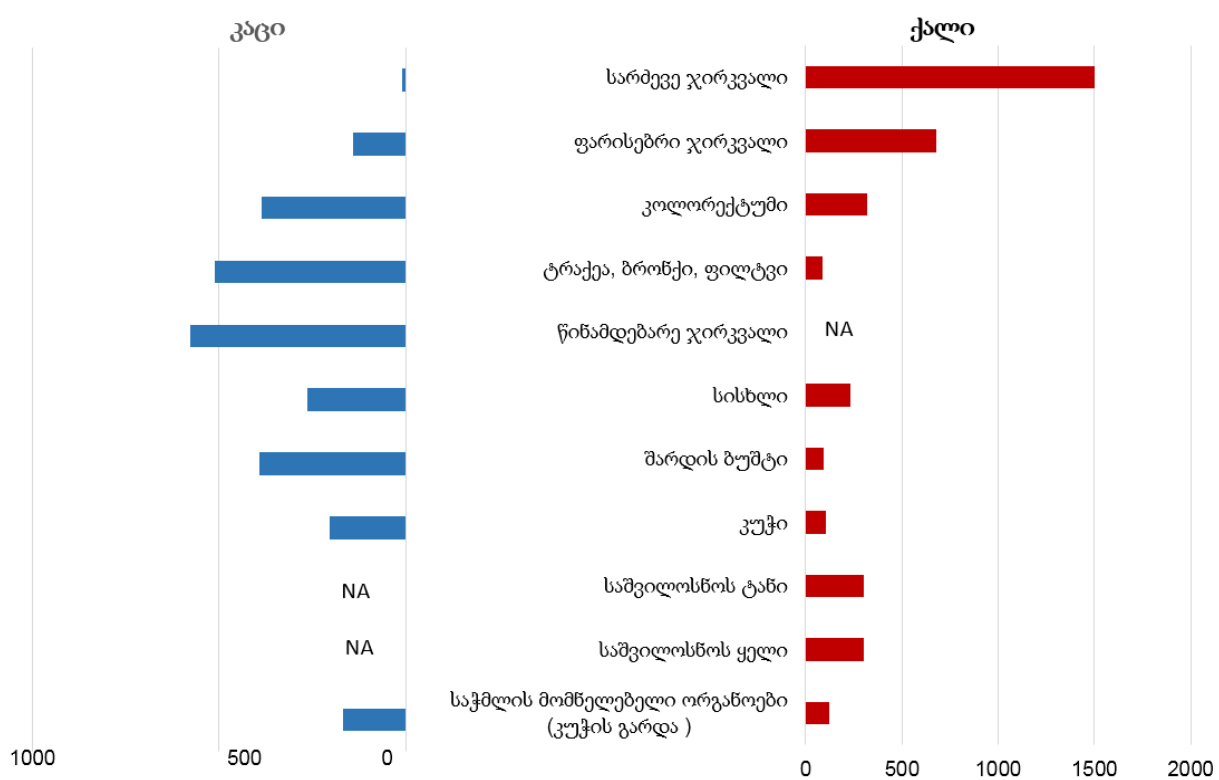

წყარო: <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>

ცხრილი 1. კიბოთი განპირობებული ავადობის და სიკვდილიანობის ძირითადი მაჩვენებლები, საქართველო, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების რაოდენობა	11099	10699	10149	10417	10339	9435
ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	297,9	287,0	272,2	279,5	277,9	253,5
ახალი შემთხვევების რაოდენობა, in situ და კანის სხვა კიბოს გარდა	10173	9863	9491	9666	9476	8628
ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე	273,1	264,6	254,6	259,4	254,7	231,8
სიკვდილი კიბოს დიაგნოზით ⁸	6268	6829	7095	7329	7873	8024
მაჩვენებელი 100000 მოსახლეზე	168,3	183,2	190,3	196,7	211,6	215,5

სურათი 3. ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო (შემთხვევათა რაოდენობა) ლოკალიზაციის და სქესის მიხედვით, საქართველო, 2020

ზემოთ მოყვანილი ლოკალიზაციების კიბო ორივე სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებული ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობის ~71%-ს შეადგენს.

⁸ საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მონაცემები

საერთაშორისო შეფასებებით, საქართველოს მოსახლეობაში კიბოს განვითარების რისკი სიცოცხლის განმავლობაში ~40%-ს უტოლდება⁹.

ცხრილი 2. კიბოს განვითარების რისკი სიცოცხლის განმავლობაში

კაცი	%		ქალი	%
ყველა ლოკალიზაცია	40,5		ყველა ლოკალიზაცია	38,9
წინამდებარე ჯირკვავი	12,1		სარძევე ჯირკვავი	15,2
ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	6,6		ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	6,0
კოლორექტუმი	4,5		კოლორექტუმი	4,2
მელანომა	4,8		საშვილოსნო ტანი	3,1
არაჰოჯკინის ლიმფომა	2,4		მელანომა	3,3
თირკმელი და თირკმლის მენჯი	2,2		არაჰოჯკინის ლიმფომა	1,9
ლეიკემია	1,8		ფარისებრი ჯირკვავი	1,9
ფარისებრი ჯირკვავი	0,7		ლეიკემია	1,3
			თირკმელი და თირკმლის მენჯი	1,3
			საკვერცხე	1,2
			საშვილოსნოს ყელი	0,6
ორივე სქესი				%
შარდის ბუშტი				2,4
პანკრეასი				1,7
ტუჩი, პირის ღრუ და ხახა				1,2
ღვიძლი და ღვიძლშიდა სანაღვლე გზები				1,0
თავის ტვინი				0,6
ხორხი				0,3
ჰოჯკინის ლიმფომა				0,2
ძვალი და სასახსრე ხრტილი				0,1

<https://surveillance.cancer.gov/devcan/canques.html>¹⁰

⁹ DevCan: Developing or Dying of Cancer Software, Version 6.7.7. Statistical Research and Applications Branch, National Cancer Institute, 2019. surveillance.cancer.gov/devcan/ და <https://seer.cancer.gov/>

¹⁰ Surveillance, Epidemiology, and End Results (SEER) Program (www.seer.cancer.gov) DevCan database: "SEER 21 Incidence and Mortality, 2000-2017, with Kaposi Sarcoma and Mesothelioma". National Cancer Institute, DCCPS, Surveillance Research Program, Surveillance Systems Branch, released April 2019, based on the November 2018 submission. Underlying mortality data provided by NCHS (www.cdc.gov/nchs)

ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებლები¹¹

გადარჩენის მაჩვენებელი არის საკვლევ ან სამკურნალო ჯგუფში იმ პაციენტების წილი, რომლებსაც შეუნარჩუნდათ სიცოცხლე კიბოს დიაგნოზის დადგენის ან აღნიშნული დაავადების მკურნალობის დაწყებიდან დროის გარკვეული პერიოდის განმავლობაში. გადარჩენის საშუალო პერიოდი დროის საშუალო ინტერვალია (მკურნალობის დაწყებიდან ან დიაგნოზის დასმის მომენტიდან), რომლის განმავლობაში პაციენტები სიცოცხლეს ინარჩუნებენ¹². ყველაზე ხშირად გამოიყენება ერთწლიანი და ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებლები. კიბოს სკრინინგი, ადრეული დიაგნოსტიკა, მკურნალობის მეთოდების სტანდარტიზაცია და ტექნოლოგიების განვითარება ის ქვაკუთხედებია, რომლებიც ონკოპაციენტის გადარჩენის პერიოდის ზრდას განაპირობებს.

გადარჩენის მაჩვენებელთა გამოთვლის პირდაპირი და არაპირდაპირი (შეფასებითი) მეთოდი გამოიყენება.

პაციენტთა გადარჩენის მაჩვენებლის გამოთვლის უმარტივესი გზა პირდაპირი მეთოდის გამოყენებაა, რომელიც, როგორც განსაზღვრებაშია მითითებული, გვიჩვენებს ჩვენთვის საინტერესო დროის პერიოდის (მაგალითად, ხუთწლიანი პერიოდი) დასასრულს ცოცხლად გადარჩენილ პაციენტთა პროცენტს. აღნიშნული მეთოდი არ ითვალისწინებს საკვლევ ჯგუფში დაკვირვების პერიოდში (მაგალითად, ხუთწლიან პერიოდში) გარდაცვლილთა შორის გადარჩენის თვალსაზრისით არსებულ სხვაობებს¹³.

გადარჩენის ალბათობის შეფასების არაპირდაპირ მეთოდებს შორის ყველაზე ხშირად კაპლან-მაიერის მეთოდი გამოიყენება. ის მხედველობაში იღებს თითოეული შემთხვევის (სიკვდილის) გამოვლენის მომენტს (რაც, სავარაუდოდ, რანდომულად ხდება) საკვლევი (მაგალითად, ხუთწლიანი) პერიოდის განმავლობაში და აერთიანებს დროის მომდევნო ინტერვალებისთვის გამოთვლილ გადარჩენის სავარაუდო ალბათობებს. დროის თითოეული ინტერვალი, რომელიც ძირითადად არათანაბარია, განისაზღვრება, როგორც ორ მომდევნო მოვლენას (სიკვდილი) შორის დროის პერიოდი¹⁴.

გადარჩენის კონცეფციის თანახმად, ერთი ან ხუთი წლის გავლის შემდეგ, პაციენტი იქნება ცოცხალი, თუმცა დაავადება შესაძლოა განმეორდეს ან აღარ განმეორდეს (მეტასტაზი განვითარდეს ან არ განვითარდეს).

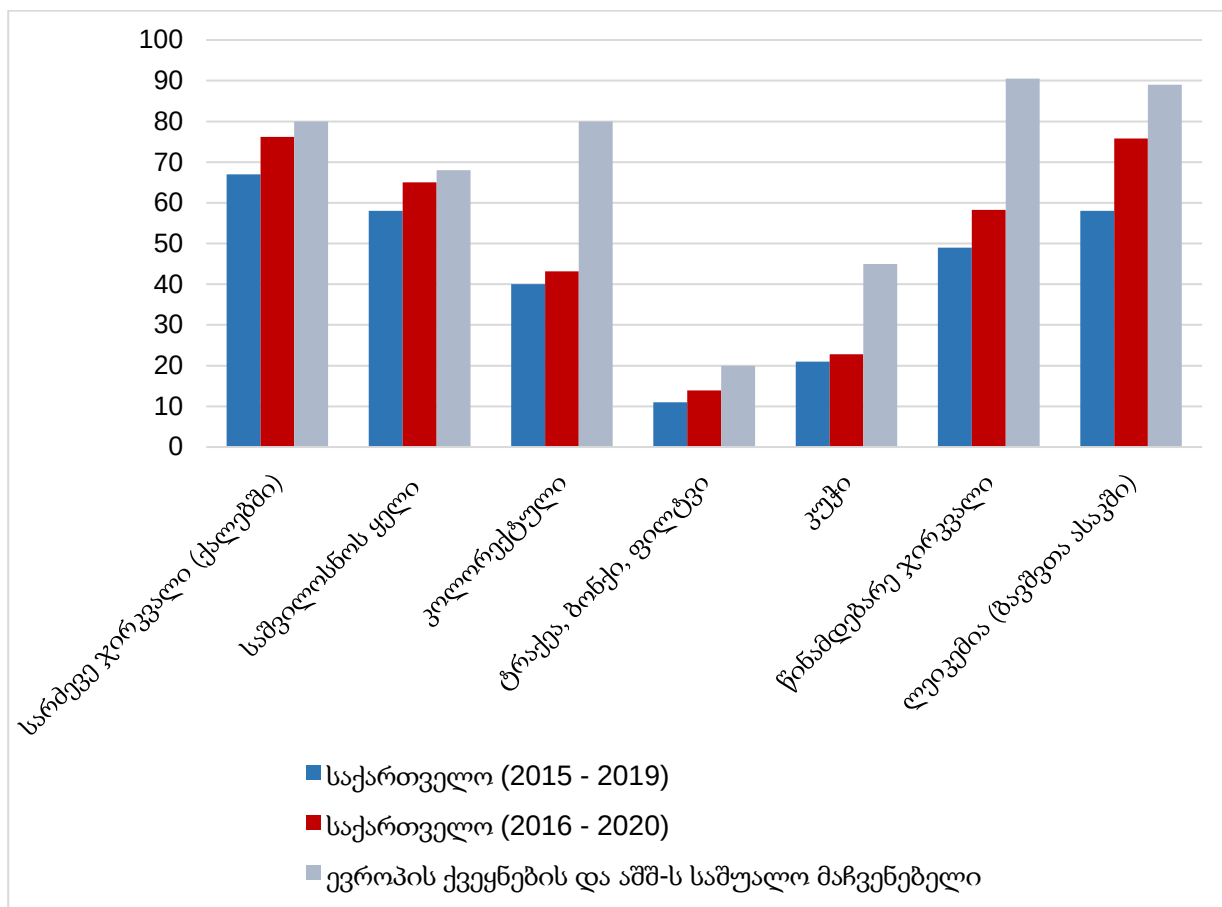
¹¹ წინამდებარე დოკუმენტში გადარჩენის მაჩვენებლები გამოთვლილია პირდაპირი მეთოდით

¹² <https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=51882>; <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/common.html> (2011 – 2016)

¹³ Parkin D.M., Hakulinen T. Analysis of survival. International Agency for Research on Cancer. p.163-164

¹⁴ A Dictionary of Epidemiology, Sixth Edition, Edited by Miquel Porta, 2015

სურათი 4. ზოგიერთი ლოკალიზაციის კიბოს ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებლები

წყარო: საქართველოს კიბოს პოპულაციური რეგისტრი

<https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=51882>;

<https://www.cdc.gov/cancer/dcpc/research/articles/concord-2.htm>

ცხრილი 3. კიბოს 5 წლიანი გადარჩენის მაჩვენებლები (%): სარბევე ჯირკვალი (ქალებში) და საშვილოსნოს ყელი, 15 წლის და უფროსი ჯგუფი¹⁵

სარბევე ჯირკვალი (ქალები)		საშვილოსნოს ყელი	
აშშ	90,2	ისლანდია	80,1
ავსტრალია	89,5	ნორვეგია	73,2
იაპონია	89,4	იაპონია	71,4
ისლანდია	89,1	შვეიცარია	71,4
შვედეთი	88,8	დანია	69,5
კანადა	88,6	შვედეთი	68,3
ფინეთი	88,5	ჩინეთი	67,6
ისრაელი	88,0	ნიდერლანდები	67,5
ახალი ზელანდია	87,6	ახალი ზელანდია	67,4
პორტუგალია	87,6	ფინეთი	67,4
ნორვეგია	87,2	კანადა	67,3
საფრანგეთი	86,7	იტალია	66,8
ნიდერლანდები	86,6	ისრაელი	66,6
ბელგია	86,4	ესტონეთი	66,5
შვეიცარია	86,2	ავსტრალია	66,4
დანია	86,1	პორტუგალია	66,2
გერმანია	86,0	სლოვენია	65,5
იტალია	86,0	ბელგია	65,4
გაერთიანებული სამეფო	85,6	საქართველო	65,3
ესპანეთი	85,3	გერმანია	65,2
ავსტრია	84,8	საფრანგეთი	65,0
სლოვენია	83,5	ესპანეთი	64,6
ჩინეთი	83,2	ავსტრია	63,9
თურქეთი	82,1	გაერთიანებული სამეფო	63,8
ირლანდია	82,0	ირლანდია	63,6
ჩეხეთი	81,4	აშშ	62,6
ესტონეთი	78,1	ჩეხეთი	61,0
ლატვია	76,9	თურქეთი	60,7
საქართველო	76,5	სლოვაკეთი	60,5
პოლონეთი	76,5	ლიეტუვა	59,2
სლოვაკეთი	75,5	რუსეთი	57,7
ლიეტუვა	73,5	პოლონეთი	55,1
რუსეთი	70,8	ლატვია	53,9

	გადარჩენის მაღალი მაჩვენებელი	წყარო: https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=51882 ; დკსჯგ
	გადარჩენის საშუალო მაჩვენებელი	
	გადარჩენის დაბალი მაჩვენებელი	

¹⁵ საქართველო: 2016-2020, სხვა ქვეყნები: 2010-2014

ცხრილი 4. კიბოს 5-წლიანი გადარჩენის მაჩვენებლები (%): კოლორექტუმი, ტრაქეა, ბრონქი და ფილტვი, 15 წლის და უფროსი ჯგუფი, ორივე სქესი¹⁶

კოლორექტუმი (ორივე სქესი)		ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი (ორივე სქესი)	
ავსტრალია	80,1	იაპონია	32,9
ისრაელი	79,9	ისრაელი	26,6
ისლანდია	78,7	კანადა	21,3
იაპონია	78,6	აშშ	21,2
კანადა	77,8	შვეიცარია	20,4
აშშ	77,6	ისლანდია	20,2
ბელგია	77,2	ჩინეთი	19,8
შვედეთი	76,9	ავსტრია	19,7
შვეიცარია	76,8	შვედეთი	19,5
ფინეთი	76,7	ავსტრალია	19,4
ნორვეგია	76,1	გერმანია	18,3
ახალი ზელანდია	75,8	ლატვია	18,3
გერმანია	75,4	ბელგია	18,2
საფრანგეთი	75,2	ნორვეგია	18,1
იტალია	75,1	ირლანდია	17,5
ნიდერლანდები	74,9	ნიდერლანდები	17,3
ავსტრია	74,3	საფრანგეთი	17,3
ესპანეთი	74,3	ესტონეთი	16,9
პორტუგალია	74,3	დანია	16,6
გაერთიანებული სამეფო	72,8	იტალია	15,9
სლოვენია	72,7	პორტუგალია	15,7
ირლანდია	71,3	ახალი ზელანდია	15,3
ჩინეთი	70,4	თურქეთი	14,9
თურქეთი	68,7	სლოვენია	14,8
ესტონეთი	68,3	პოლონეთი	14,4
ლიეტუვა	65,2	საქართველო	13,9
პოლონეთი	64,7	რუსეთი	13,7
სლოვაკეთი	63,7	ესპანეთი	13,5
ლატვია	62,9	გაერთიანებული სამეფო	13,3
ჩეხეთი	62,7	ფინეთი	13,0
დანია	60,3	სლოვაკეთი	11,2
რუსეთი	57,9	ჩეხეთი	10,6
საქართველო	43,2	ლიეტუვა	9,9

	გადარჩენის მაღალი მაჩვენებელი	წყარო: https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=51882 ; დსკკ
	გადარჩენის საშუალო მაჩვენებელი	
	გადარჩენის დაბალი მაჩვენებელი	

¹⁶ საქართველო: 2016-2020, სხვა ქვეყნები: 2010-2014

ცხრილი 5. კიბოს ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებლები (%): კუჭი და მწვავე ლიმფობლასტური ლეიკემია, 15 წლის და უფროსი ჯგუფი, ორივე სქესი¹⁷

კუჭი (ორივე სქესი)		მწვავე ლიმფობლასტური ლეიკემია	
კორეა	68,9	ფინეთი	95,2
იაპონია	60,3	დანია	94,0
ბელგია	37,5	კანადა	93,0
ჩინეთი	35,9	ისლანდია	92,4
ავსტრია	35,4	გაერთიანებული სამეფო	92,2
გერმანია	33,5	გერმანია	91,1
აშშ	33,1	ბელგია	90,8
ისრაელი	32,3	ავსტრალია	90,7
პორტუგალია	32,2	ნიდერლანდები	90,4
შვეიცარია	32,2	შვეიცარია	90,3
ავსტრალია	31,8	შეერთებული შტატები	89,5
იტალია	30,5	შვედეთი	89,0
კანადა	29,5	საფრანგეთი	88,6
ესტონეთი	29,2	ირლანდია	88,3
სლოვენია	28,8	ჩეხეთის რესპუბლიკა	88,2
ისლანდია	28,1	ისრაელი	87,9
ირლანდია	27,6	იტალია	87,8
ესპანეთი	27,2	ესტონეთი	87,7
ლიეტუვა	27,0	იაპონია	87,6
საფრანგეთი	26,7	ახალი ზელანდია	87,6
ნორვეგია	26,2	სლოვაკეთი	87,0
ფინეთი	25,7	პოლონეთი	86,9
ლატვია	25,1	ესპანეთი	84,7
ნიდერლანდები	25,0	კორეა	84,4
შვედეთი	24,8	საბერძნეთი	84,2
თურქეთი	24,6	ლატვია	84,1
სლოვაკეთი	21,1	ნორვეგია	83,0
რუსეთი	21,0	თურქეთი	80,9
პოლონეთი	20,9	რუსეთი	76,9
გაერთიანებული სამეფო	20,7	ლიეტუვა	74,7
საქართველო	22,8	ბრაზილია	66,6
ჩეხეთი	20,6	ჩინეთი	57,7
დანია	19,9	საქართველო	53,2

	გადარჩენის მაღალი მაჩვენებელი	წყარო: https://stats.oecd.org/Index.aspx?QueryId=51882 ; დკსჯეც
	გადარჩენის საშუალო მაჩვენებელი	
	გადარჩენის დაბალი მაჩვენებელი	

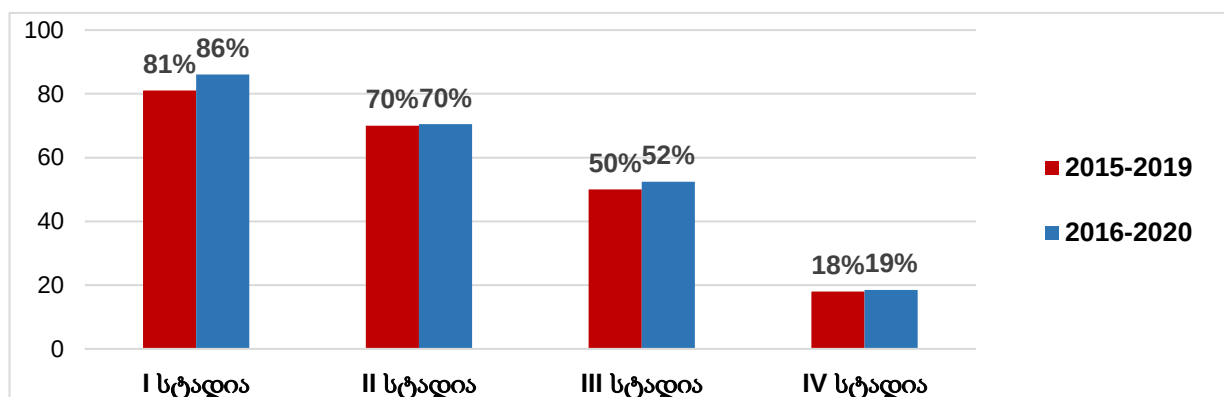
¹⁷ საქართველო: 2016-2020, სხვა ქვეყნები: 2010-2014

**ცხრილი 6. ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებლები ლოკალიზაციის მიხედვით (%),
ორივე სქესი, საქართველო**

ლოკალიზაცია	2015-2019	2016-2020
ყველა ლოკალიზაცია	50,1	55,8
ფარისებრი ჯირკვალი	92,8	97,1
in situ	89,1	96,5
სარძევე ჯირკვალი	66,0	76,0
საშვილოსნოს ტანი	66,7	70,6
კანი (ავთვისებიანი მელანომიას გარდა)	66,5	70,5
საშვილოსნოს ყელი	56,9	65,0
წინამდებარე ჯირკვალი	46,6	58,3
შარდის ბუშტი	61,0	57,9
სისხლი	50,9	56,1
ძვალი და სასახსრე ხრტილი	42,6	53,6
საკვერცხე	39,1	48,3
ხორხი	54,6	47,1
ავთვისებიანი მელანომა	50,8	43,7
ტუჩი, პირის ღრუ და ხახა	49,5	43,6
კოლორექტუმი	41,4	43,2
თავის ტვინი	32,3	32,8
მეზოთელური და რბილი ქსოვილები	46,2	31,9
კუჭი	22,7	22,8
პანკრეასი	13,4	14,0
ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	12,3	13,9

კიბოს პოპულაციური რეგისტრის მონაცემებით, კიბოს ადრეული დიაგნოსტიკა ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებლებთან დადებით კორელაციაშია; გვიან სტადიაზე დიაგნოსტიკისას გადარჩენის მაჩვენებელი მცირდება.

სურათი 5. 5 წლიანი გადარჩენის მაჩვენებელი კიბოს სტადიების მიხედვით¹⁸, ორივე სქესი, საქართველო, 2016-2020

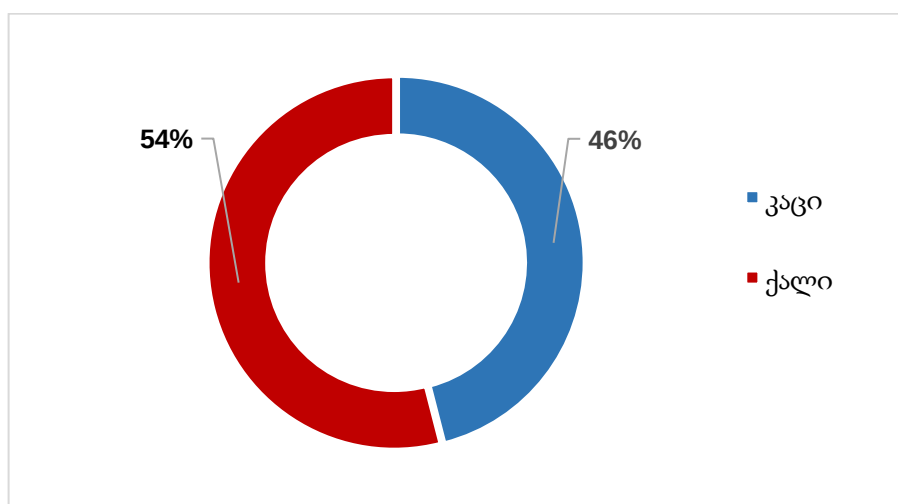

¹⁸ in situ და ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების ავთვისებიანი სიმსივნეების გარდა

სქესობრივი და ასაკობრივი სტრუქტურა

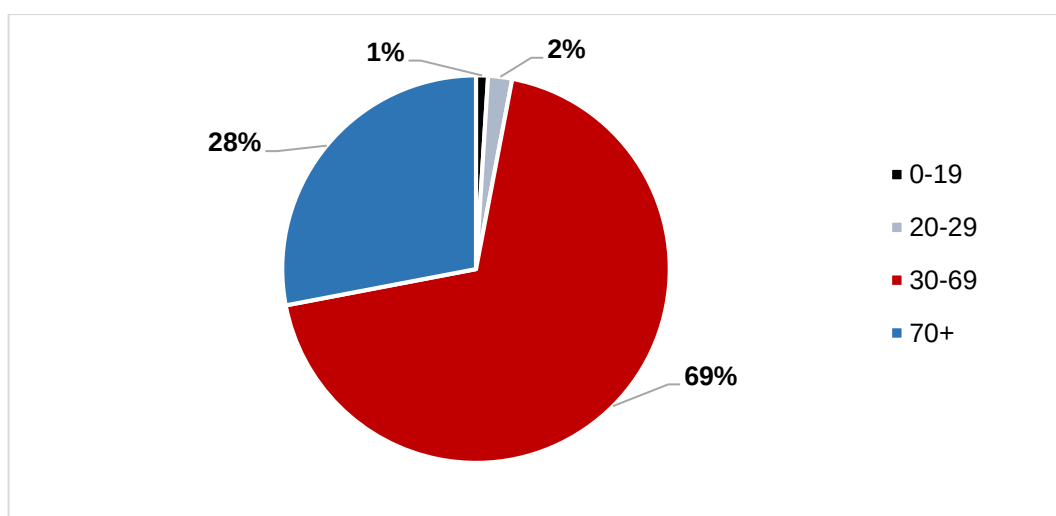
2020 წელს საქართველოში სულ რეგისტრირებულია ყველა ლოკალიზაციის კიბოს 9435 ახალი შემთხვევა (ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე - 253.5), მათ შორის 4299 შემთხვევა (45.6%) რეგისტრირებულია კაცებში, ხოლო 5136 შემთხვევა (54.4%) - ქალებში.

სურათი 6. ყველა ლოკალიზაციის კიბოს განაწილება სქესის მიხედვით, საქართველო, 2020

ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, ახალი შემთხვევების 68% რეგისტრირებულია ყველაზე შრომისუნარიან ასაკობრივ ჯგუფში (30-70 წელი), ხოლო შემთხვევათა 28% - 70 წლის და უფროს ასაკობრივ ჯგუფში. 0-დან 15 წლამდე და 15-დან 20 წლამდე ასაკობრივ ჯგუფებზე ახალი შემთხვევების 1% მოდის. რეპროდუქციული ასაკის (15-49 წელი) ქალებში რეგისტრირებული ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების წილი 24%-ს შეადგენს.

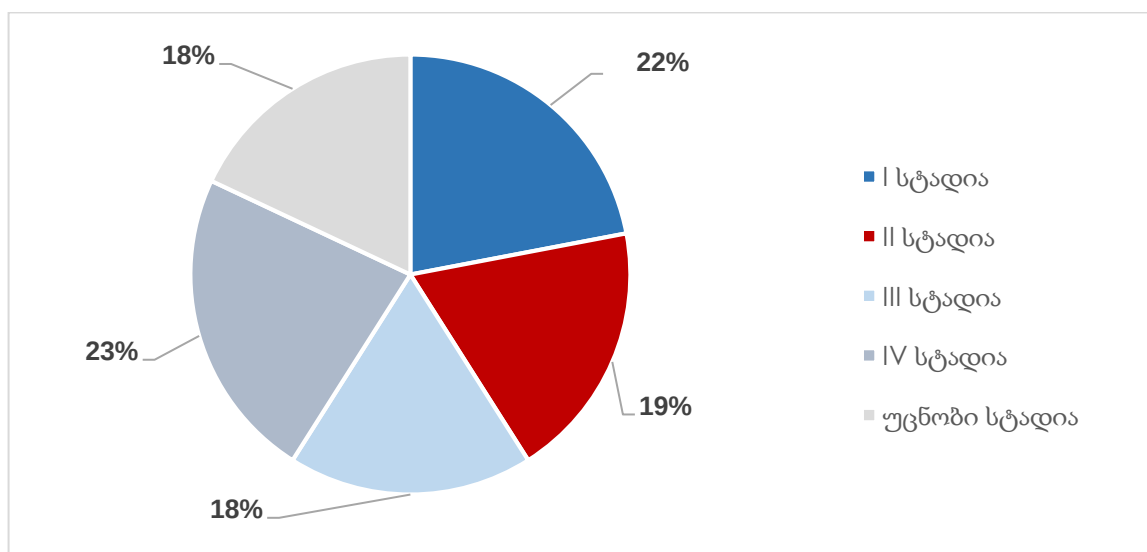
სურათი 7. ყველა ლოკალიზაციის კიბოს განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, ორივე სქესი, საქართველო, 2020

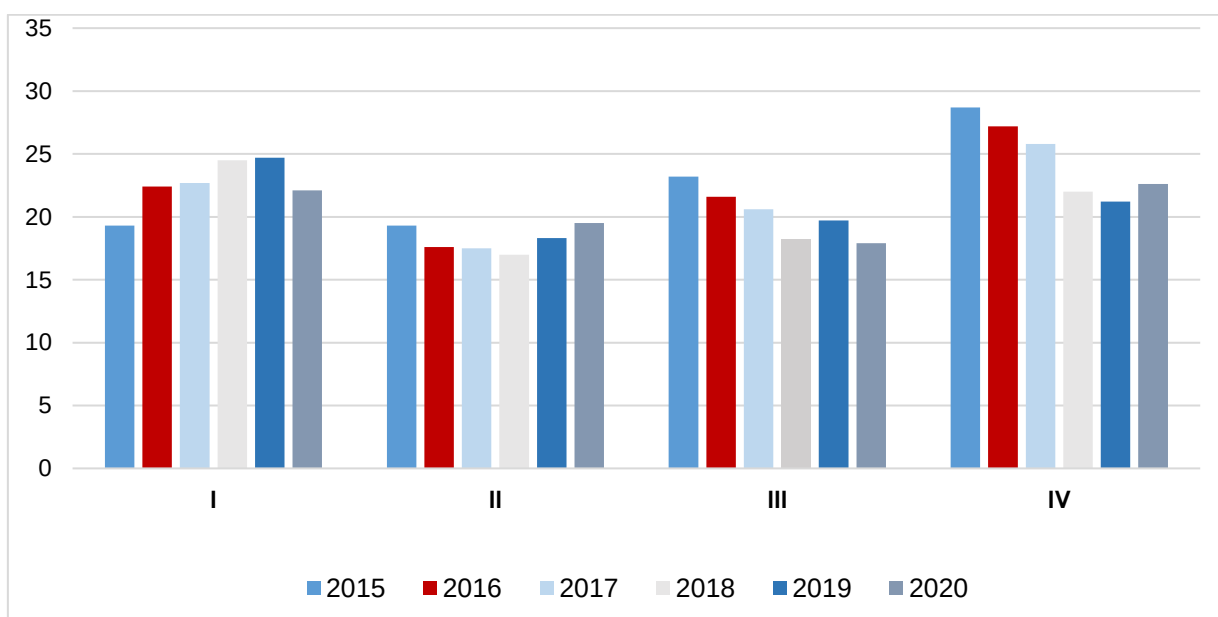
სტადიურობა ¹⁹

2020 წელს, დაავადების I და II სტადიაზე ორივე სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებულია ყველა ლოკალიზაციის (in situ და ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების ავთვისებიანი სიმსივნეების გარდა) კიბოს ახალი შემთხვევების 41.6%; III და IV სტადიებზე - 41.4%, დანარჩენ შემთხვევაში სტადია არ იყო იდენტიფიცირებული.

სურათი 8. ყველა ლოკალიზაციის კიბოს განაწილება სტადიების მიხედვით, საქართველო, 2020

სურათი 9. ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით, საქართველო, 2015-2020

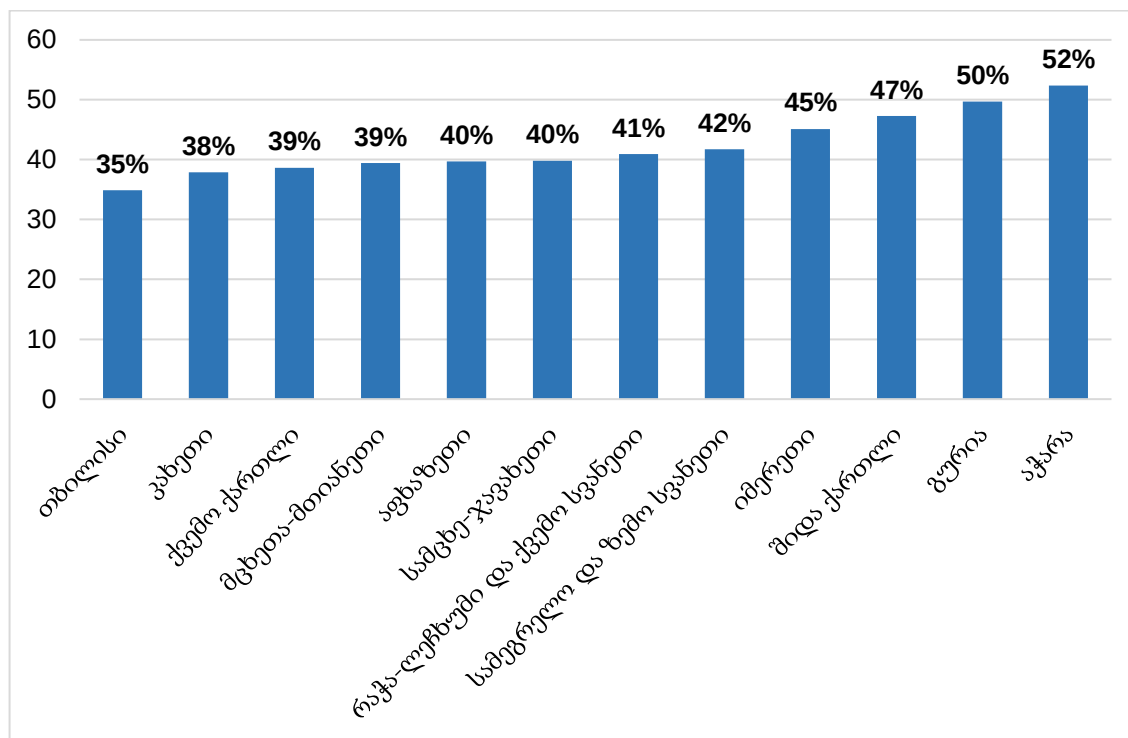

¹⁹ სტადიების პროცენტული განაწილების დროს არ ითვლება ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების კიბო

ცხრილი 7. ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების და რეგიონების (პაციენტის საცხოვრებელი მისამართით) მიხედვით, საქართველო, 2020

	I სტადია	II სტადია	III სტადია	IV სტადია	უცნობი სტადია
თბილისი	26,7	17,8	14,6	20,3	20,5
აჭარა	14,4	19,2	20,5	31,9	14,0
გურია	14,0	18,8	20,7	29,0	17,5
აფხაზეთი	20,1	21,1	18,6	21,1	19,1
იმერეთი	19,7	20,1	21,6	23,6	15,1
კახეთი	18,4	21,7	19,8	18,1	22,0
მცხეთა-მთიანეთი	23,6	19,7	17,2	22,2	17,2
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	21,6	17,0	19,3	21,6	20,5
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	21,0	17,9	21,8	19,9	19,4
სამცხე-ჯავახეთი	19,0	21,5	20,1	19,7	19,7
ქვემო ქართლი	23,1	21,2	15,8	22,8	17,1
შიდა ქართლი	16,9	17,2	19,7	27,6	18,6
სულ	21,9	19,4	17,8	22,4	18,5

სურათი 10. ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევები მე-III-IV სტადიაზე დადგენილი დიაგნოზით რეგიონების (პაციენტის საცხოვრებელი მისამართი) მიხედვით, საქართველო, 2020

სამი ყველაზე მაღალი ავადობის მქონე კიბო ქალებში

ცხრილი 8. კიბოს ახალი შემთხვევები ქალებში ლოკალიზაციის მიხედვით, საქართველო, 2020

ლოკალიზაცია	ახალი შემთხვევების რაოდენობა	%
ყველა ლოკალიზაცია	5136	100.0
<i>მათ შორის:</i>		
სარძევე ჯირკვალი	1500	29,2
ფარისებრი ჯირკვალი	679	13,2
კანის კიბო (მელანომას გარდა)	351	6,8
კოლორექტუმი	320	6,2
საშვილოსნოს ტანი	303	5,9
საშვილოსნოს ყელი	302	5,9
საკვერცხე	269	5,2
სისხლი	233	4,5
თავის ტვინი	114	2,2
კუჭი	108	2,1
შარდის ბუშტი	93	1,8
ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	89	1,7
პანკრეასი	76	1,5
მეზოთელიუმი და რბილი ქსოვილები	67	1,3
მელანომა	44	0,9
ტუჩი, პირის ღრუ და ხახა	44	0,9
ძვალი და სასახსრე ხრტილი	25	0,5
in situ	22	0,4
საყლაპავი მილი	19	0,4

ცხრილი 9. სამი ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო ქალებში, საქართველო, 2020

ლოკალიზაცია	ახალი შემთხვევების რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 ქალზე
სარძევე ჯირკვალი	1500	77,7
ფარისებრი ჯირკვალი	679	35,2
კოლორექტუმი	320	16,6

ამ ლოკალიზაციების შემდეგ მოდის ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები, რომელთაც აქვთ დაახლოებით ერთნაირი წილი ინციდენტობის სტრუქტურაში: საშვილოსნოს ტანის (5.9%), საშვილოსნოს ყელის (5.9%), საკვერცხის (5.2%) და ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების (4.5%) კიბო.

1. სარძევე ჯირკვლის კიბო ქალებში

2020 წელს საქართველოში ქალებში რეგისტრირებულია სარძევე ჯირკვლის კიბოს 1500 ახალი შემთხვევა, რაც ამ სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებული ყველა ახალი შემთხვევის 29%-ს შეადგენს. 2016 წელს დიაგნოსტირებულ ქალებში სარძევე ჯირკვლის კიბოს ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებელმა 76% შეადგინა.

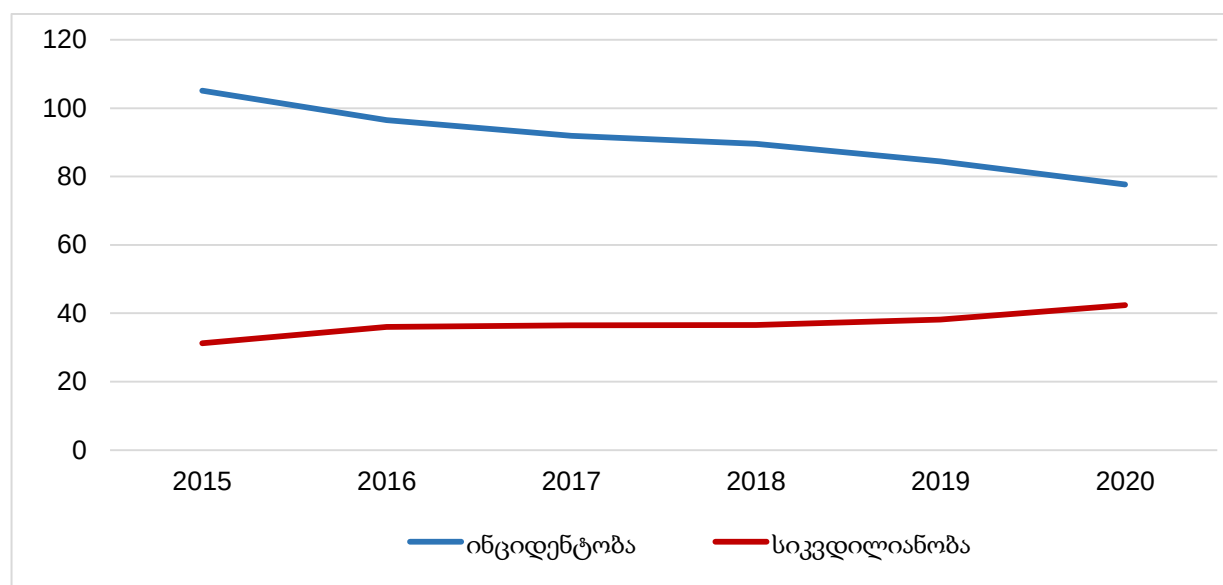
ამერიკის კიბოს ნაციონალური ინსტიტუტის შეფასებით, ამერიკელ ქალებში ძუძუს კიბოს განვითარების რისკი სიცოცხლის განმავლობაში 12.9%-ს შეადგენს²⁰.

ცხრილი 10. სარძევე ჯირკვლის კიბოთი განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა ქალებში, საქართველო, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ახალი შემთხვევების რაოდენობა	2044	1875	1783	1735	1629	1500
% ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობიდან	32,9	31,0	31,3	29,5	28,3	29,2
ინციდენტობა 100000 ქალზე	105,1	96,5	91,9	89,6	84,4	77,7
სიკვდილიანობა 100000 ქალზე	31,2	36,0	36,5	36,6	38,2	42,4

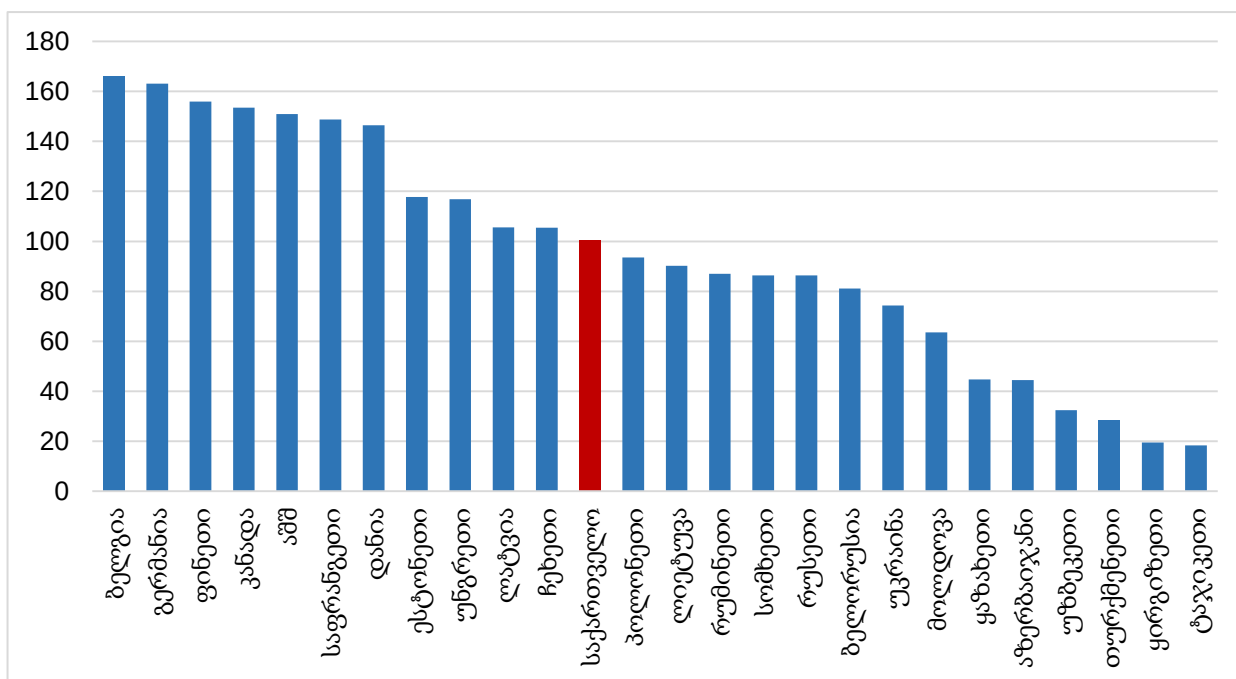
2015–2020 წლებში სარძევე ჯირკვლის კიბოს ინციდენტობა კლების ტენდენციით ხასიათდებოდა, რეგისტრირებული შემთხვევების მიხედვით უკანასკნელი 5 წლის განმავლობაში 27%-ით შემცირდა. მნიშვნელოვანია, რომ იგივე პერიოდის განმავლობაში სარძევე ჯირკვლის კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობა 35%-ით გაიზარდა.

სურათი 11. სარძევე ჯირკვლის კიბო ქალებში, ავადობის და სიკვდილიანობის მაჩვენებლები 100000 ქალზე, საქართველო, 2015-2020

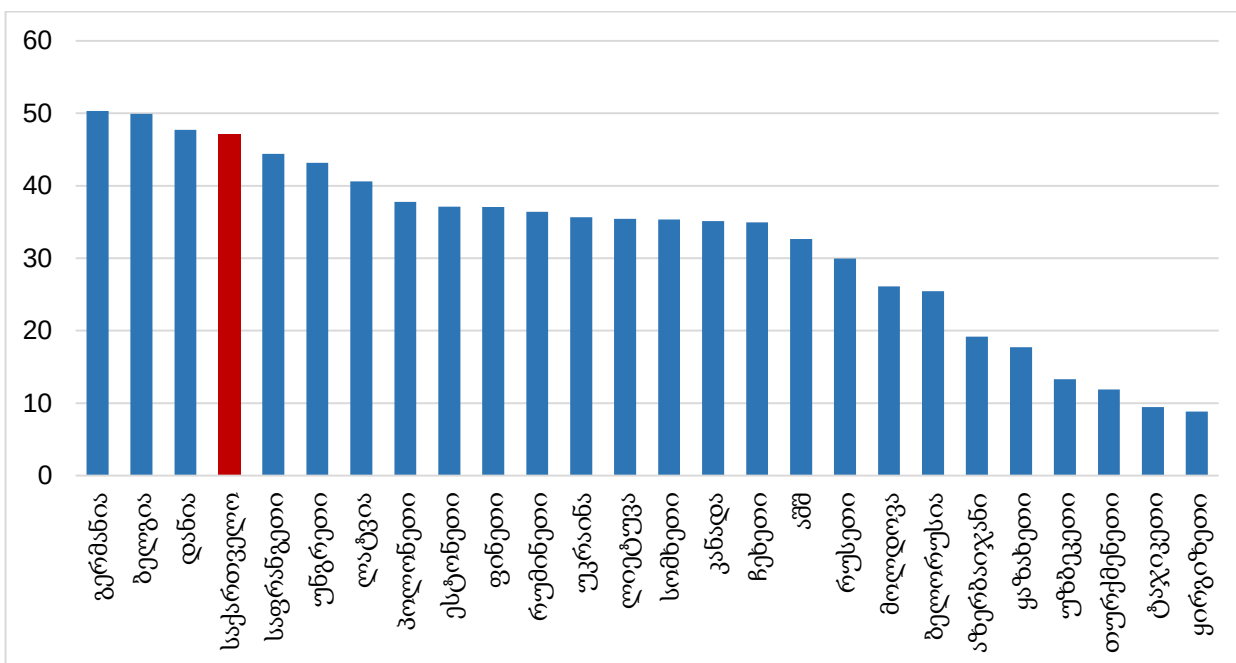
²⁰ <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/breast.html>

სურათი 12. სარბევე ჯირკვლის კიბო ქალებში, ასაკ-სტანდარტიზებული ინციდენტობა 100000 ქალზე, 2019

წყარო: <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>²¹

სურათი 13. სარბევე ჯირკვლის კიბო ქალებში, ასაკ-სტანდარტიზებული სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 ქალზე, 2019

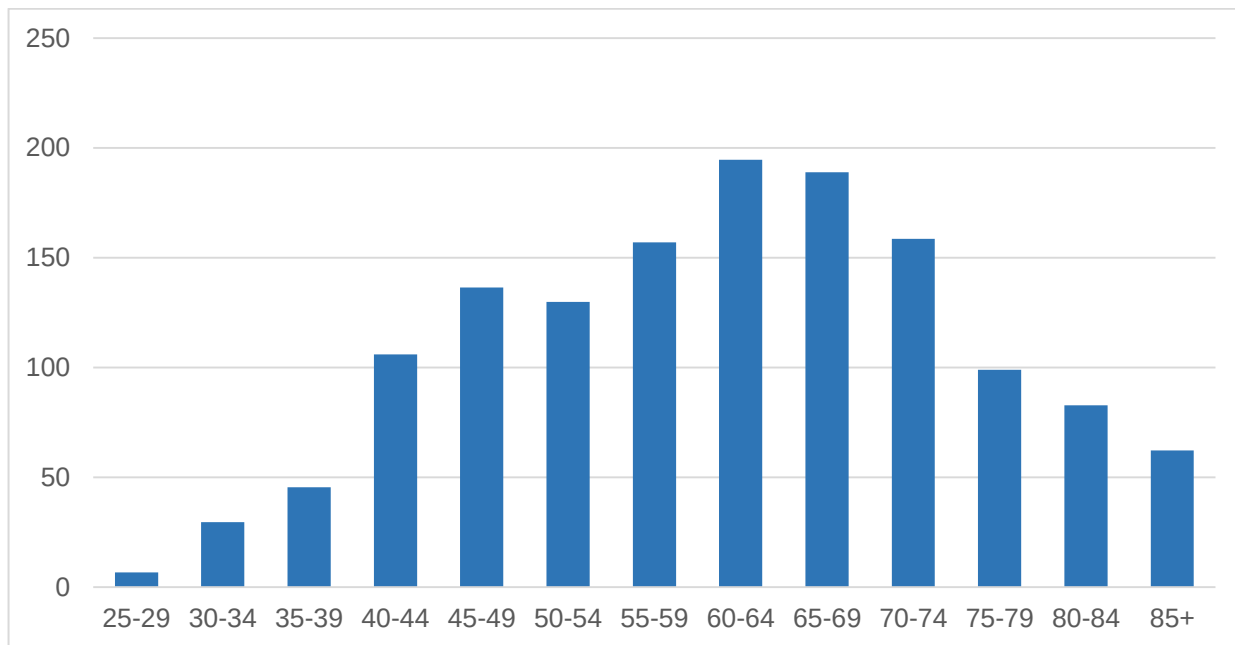

წყარო: <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>

²¹ Global Burden of Disease Collaborative Network. Global Burden of Disease Study 2019 (GBD 2019) Results. Seattle, United States: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), 2020. Available from <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>.

სარძევე ჯირკვლის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა ასაკთან ერთად იზრდება და მაქსიმუმს 60-64 წლის ასაკობრივ ჯგუფში აღწევს.

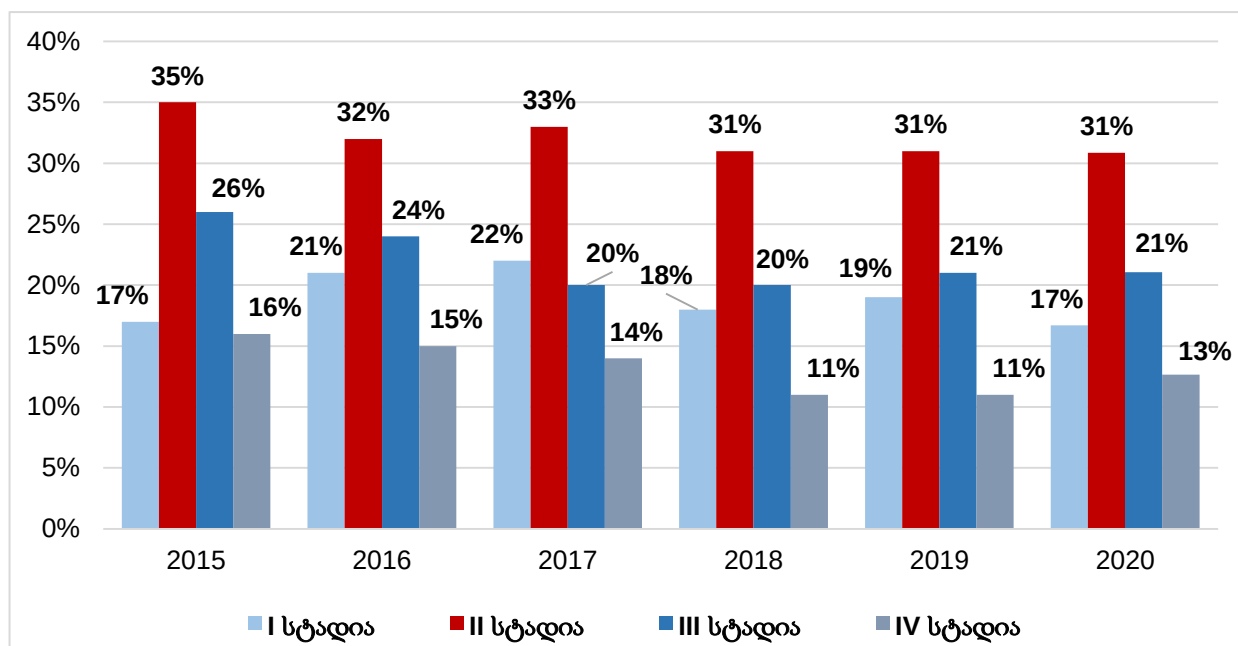
სურათი 14. ქალებში სარძევე ჯირკვლის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა (100000 ქალზე), საქართველო, 2020

ცხრილი 11. ქალებში სარძევე ჯირკვლის კიბოს ახალი შემთხვევების პროცენტული განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო

ასაკობრივი ჯგუფი	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15-19	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
20-24	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0
25-29	0,5	0,9	0,8	0,5	0,4	0,5
30-34	1,9	2,2	2,1	1,8	2,1	2,7
35-39	4,0	4,9	4,8	3,7	5,3	3,9
40-44	7,5	8,1	7,9	7,4	8,2	8,6
45-49	10,8	10,6	10,5	11,6	9,9	10,8
50-54	13,0	12,9	12,8	12,4	10,6	10,3
55-59	14,8	15,7	14,4	15,2	12,9	14,3
60-64	14,3	12,7	15,3	15,9	14,9	17,2
65-69	11,4	13,7	13,0	13,8	13,0	14,5
70-74	9,1	6,8	7,2	7,1	11,4	9,4
75+	12,5	11,2	11,2	10,3	11,2	8,4
სულ	100	100	100	100	100	100

სურათი 15. ქალებში სარძევე ჯირკვლის კიბოს ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო²²

2. ფარისებრი ჯირკვლის კიბო ქალებში

2020 წელს საქართველოში ქალებში რეგისტრირებულია ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს 679 ახალი შემთხვევა, რაც ამ სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებული ყველა ახალი შემთხვევის 13.2%-ს შეადგენს. 2016 წელს დიაგნოსტირებული ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს 5-წლიანმა გადარჩენის მაჩვენებელმა 97.1% შეადგინა.

ამერიკის კიბოს ნაციონალური ინსტიტუტის შეფასებით, ამერიკელ ქალებში ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს განვითარების რისკი სიცოცხლის განმავლობაში 1.3%-ს უტოლდება²³.

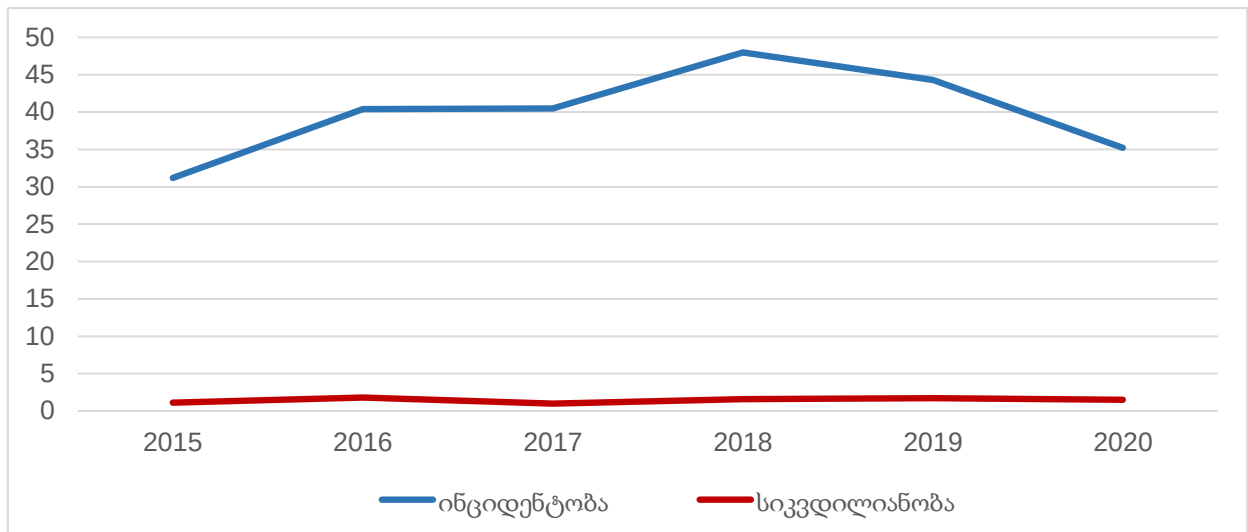
ცხრილი 12. ფარისებრი ჯირკვლის კიბოთი განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა ქალებში, საქართველო, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ახალი შემთხვევების რაოდენობა	607	784	785	929	855	679
% ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობიდან	9,8	12,9	13,8	15,8	14,8	13,2
ინციდენტობა 100000 ქალზე	31.2	40.4	40.5	48.0	44.3	35.2
სიკვდილიანობა 100000 ქალზე	1,1	1,8	1,0	1,6	1,7	1,5

²² უცნობი სტადიის წილი 2015-2020 წლებში 6%-დან 20%-მდე

²³ <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/thyro.html>

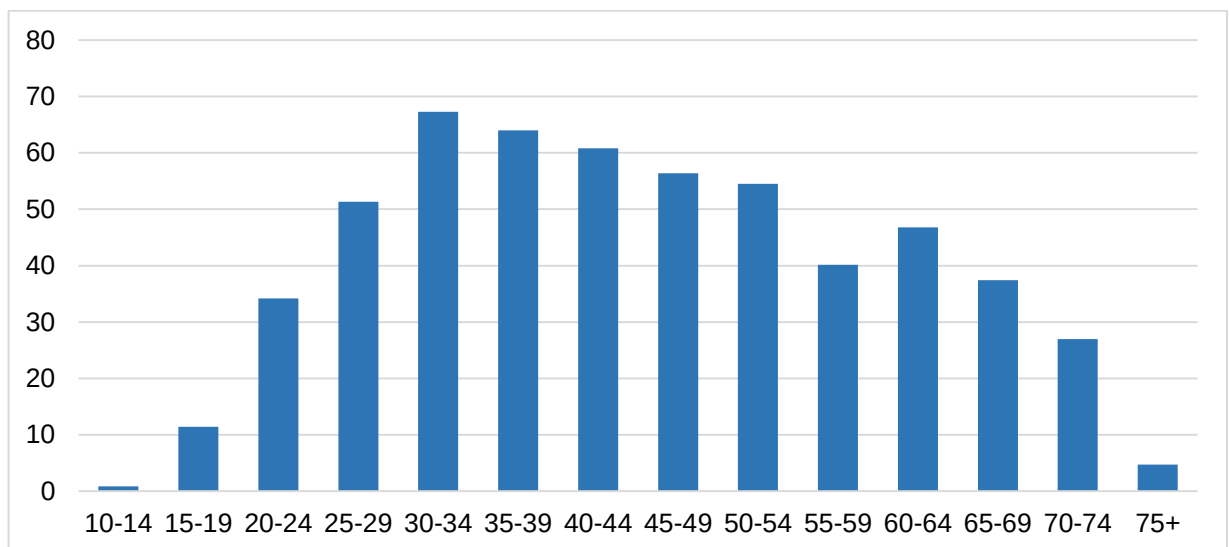
სურათი 16. ფარისებრი ჯირკვლის კიბო ქალებში, ავადობის და სიკვდილიანობის მაჩვენებლები 100000 ქალზე, საქართველო, 2015-2020

2015–2018 წლებში ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 ქალზე ზრდის ტენდენციით ხასიათდებოდა, 2019 წელს მაჩვენებელი 8%-ით შემცირდა. 2020 წელს კლების ტენდენცია გაგრძელდა (კლება 2019 წელთან შედარებით - 20.6%). ფარისებრი ჯირკვლის კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობის მაჩვენებელი სტაბილურ მნიშვნელობას ინარჩუნებს.

ქალებში ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა მაქსიმუმს 30-34 წლის ასაკობრივ ჯგუფში აღწევს.

სურათი 17. ქალებში ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა (100000 ქალზე), საქართველო, 2020

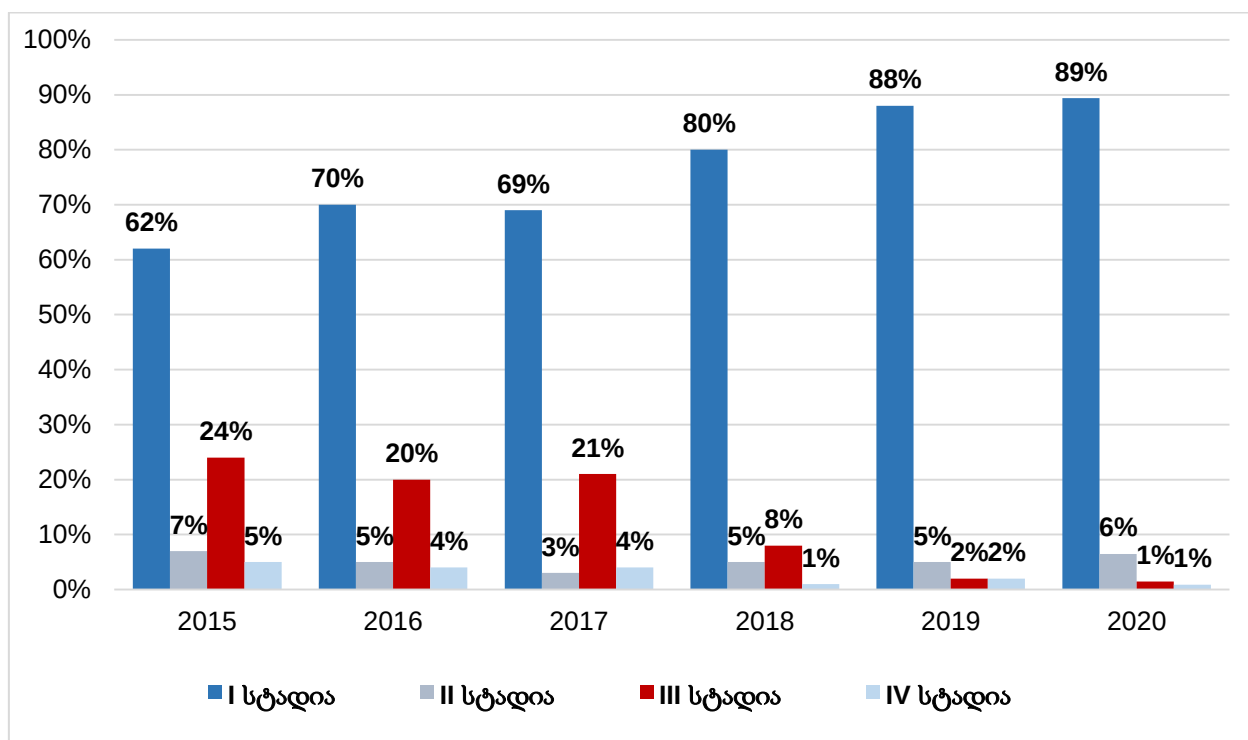

სხვა ლოკალიზაციების ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნებისგან განსხვავებით (ჰემოპოეზური კიბოს გარდა), ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს ახალი შემთხვევები რეგისტრირებულია 20 წლამდე ასაკის გოგონებში.

ცხრილი 13. ქალებში ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს ახალი შემთხვევების პროცენტული განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო

ასაკობრივი ჯგუფი	2015	2016	2017	2018	2019	2020
10-14	0,3	0,4	0,4	0,2	0,6	0,1
15-19	2,1	1,4	2,3	1,3	1,6	1,6
20-24	4,4	4,7	5,4	4,7	4,2	5,2
25-29	10,9	8,5	8,4	8,3	8,0	9,0
30-34	7,7	13,0	11,1	12,2	12,4	13,4
35-39	9,7	8,7	13,1	10,4	11,9	12,2
40-44	9,9	10,2	10,8	9,9	12,6	10,9
45-49	9,4	10,1	10,4	10,0	10,4	9,9
50-54	10,4	10,7	8,9	13,1	9,2	9,6
55-59	13,5	12,8	8,7	9,0	7,8	8,1
60-64	10,9	9,4	11,6	9,6	10,2	9,1
65-69	6,1	6,5	4,7	6,7	6,9	6,3
70-74	2,6	2,0	2,4	3,0	2,9	3,5
75+	2,0	1,5	1,8	1,5	1,2	1,0
სულ	100	100	100	100	100	100

სურათი 18. ქალებში ფარისებრი ჯირკვლის ავთვისებიანი სიმსივნეების ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო²⁴

²⁴ უცნობი სტადიის წილი 2015-2020 წლებში საშუალოდ 3,5%-ს შეადგენდა

3. კოლორექტუმის კიბო ქალებში

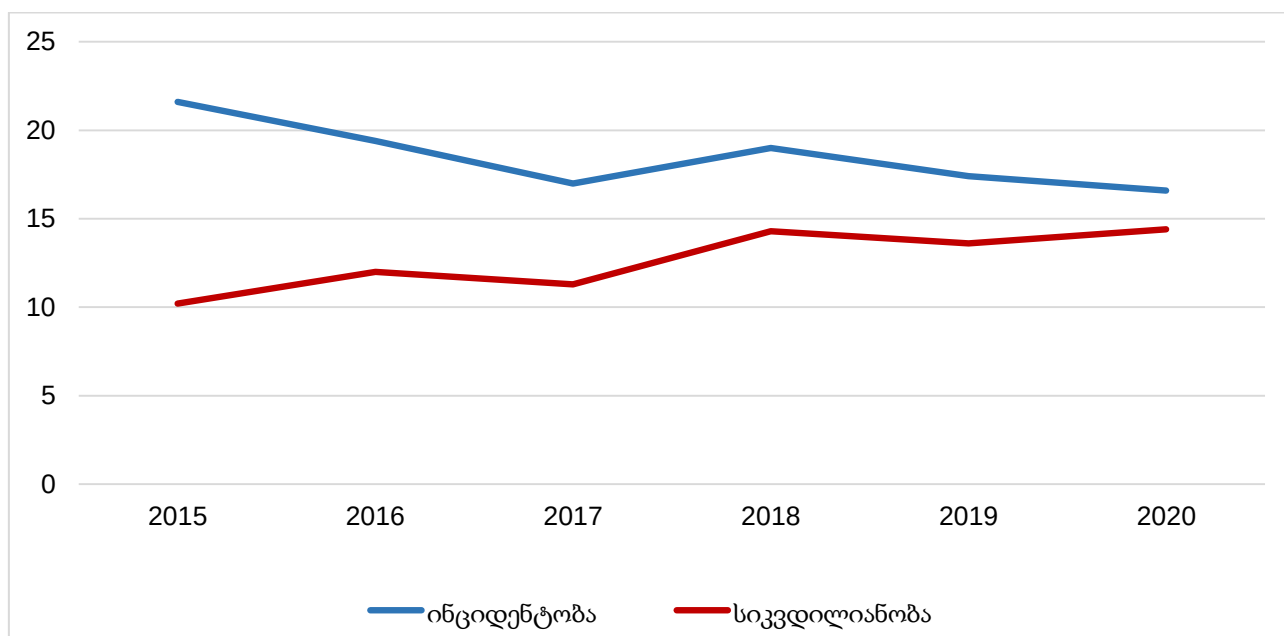
2020 წელს საქართველოში ქალებში რეგისტრირებულია კოლორექტუმის კიბოს 320 ახალი შემთხვევა, რაც ამ სქესობრივ ჯგუფში კიბოს ყველა რეგისტრირებული ახალი შემთხვევის 6.2%-ს შეადგენს. ქალებში 2016 წელს დიაგნოსტირებული კოლორექტუმის კიბოს გადარჩენის მაჩვენებელმა 46.8% შეადგინა.

ამერიკის კიბოს ნაციონალური ინსტიტუტის შეფასებით, ამერიკელ ქალებში ამ ლოკალიზაციის კიბოს განვითარების რისკი სიცოცხლის განმავლობაში 4.2%-ია²⁵.

ცხრილი 14. კოლორექტუმის კიბოთი ავადობა და სიკვდილიანობა ქალებში, საქართველო, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ახალი შემთხვევების რაოდენობა	420	377	329	367	335	320
% ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობიდან	6,8	6,2	5,8	6,2	5,8	6,2
ინციდენტობა 100000 ქალზე	21,6	19,4	17,0	19,0	17,4	16,6
სიკვდილიანობა 100000 ქალზე	10,2	12,0	11,3	14,3	13,6	14,4

სურათი 19. კოლორექტუმის კიბო ქალებში, ავადობის და სიკვდილიანობის მაჩვენებლები 100000 ქალზე, საქართველო, 2015-2020

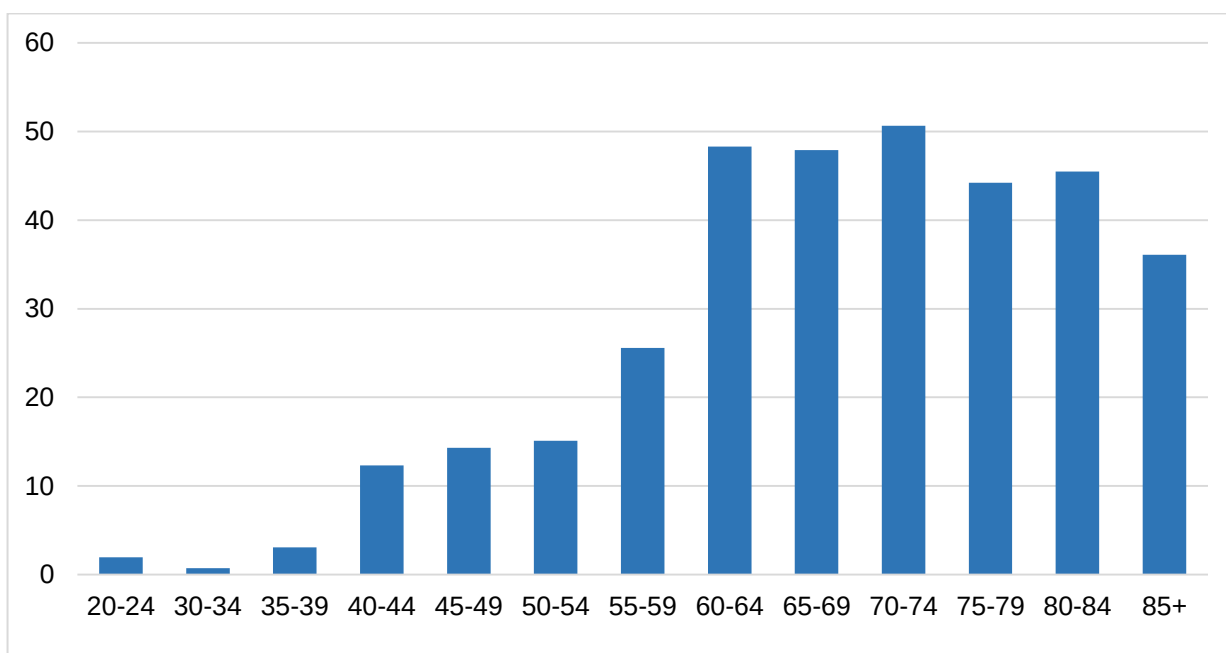
2015–2020 წლებში ქალებში კოლორექტუმის კიბოს ინციდენტობა კლების ტენდენციით ხასიათდებოდა, 2020 წელს ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 ქალზე 16.6 იყო. იმავე

²⁵ <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/colorect.html>

პერიოდში ქალებში კოლორექტუმის კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობა იზრდებოდა; 2020 წელს მაჩვენებელმა 100000 ქალზე 14.4-ს მიაღწია.

კოლორექტუმის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა ასაკთან ერთად მატულობს და მაქსიმუმს 70-74 წლის ასაკობრივ ჯგუფში აღწევს.

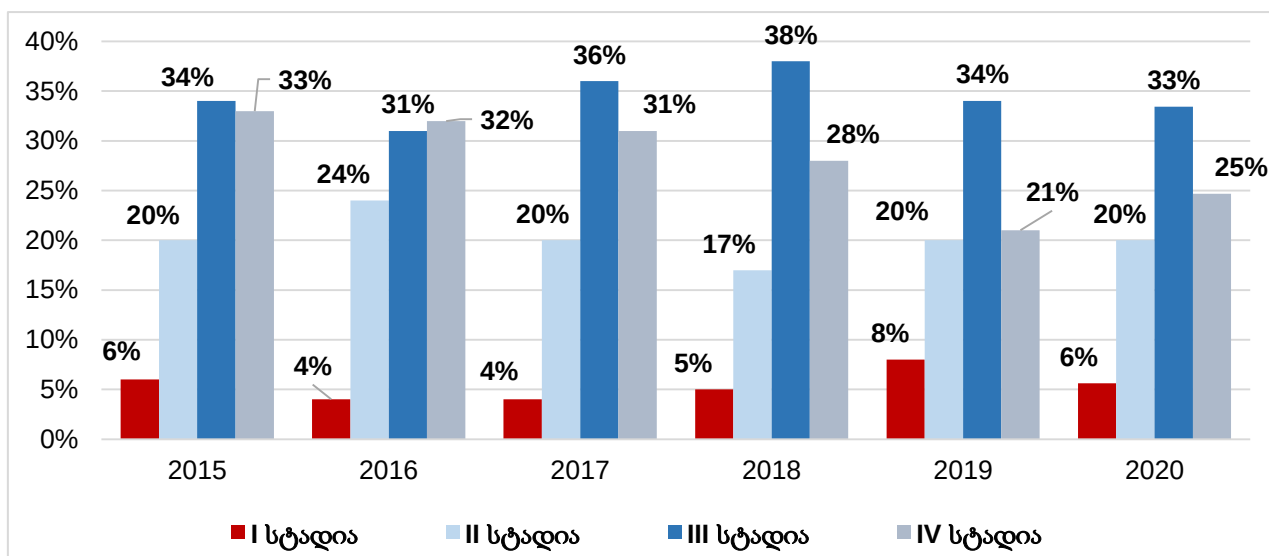
სურათი 20. ქალებში კოლორექტუმის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა (100000 ქალზე), საქართველო, 2020

ცხრილი 15. ქალებში კოლორექტუმის კიბოს ახალი შემთხვევების პროცენტული განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო

ასაკობრივი ჯგუფი	2015	2016	2017	2018	2019	2020
15-19	0,0	0,0	0,6	0,3	0,3	0,0
20-24	0,2	0,0	0,3	0,0	0,0	0,6
25-29	0,2	0,5	0,9	0,0	0,3	0,0
30-34	1,2	0,0	0,6	0,3	0,3	0,3
35-39	1,2	0,3	0,6	1,1	1,8	1,3
40-44	0,7	3,2	2,4	1,9	3,0	4,7
45-49	6,2	3,7	3,0	4,6	4,8	5,3
50-54	6,7	7,7	6,4	6,3	7,8	5,6
55-59	12,4	8,8	11,2	11,7	12,5	10,9
60-64	15,0	17,5	16,1	15,8	12,8	20,0
65-69	16,9	18,0	16,7	17,2	16,4	17,2
70-74	13,8	10,9	13,4	12,8	14,6	14,1
75+	25,5	29,4	27,7	28,1	25,4	20,0
სულ	100	100	100	100	100	100

სურათი 21. ქალებში კოლორექტუმის კიბოს ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2015-2020²⁶

²⁶ უცნობი სტადიის წილი 2015-2020 წლებში - 7%-დან 17%-მდე

სამი ყველაზე მაღალი ავადობის მქონე კიბო კაცებში

ცხრილი 16. კიბოს ახალი შემთხვევები კაცებში ლოკალიზაციის მიხედვით, საქართველო, 2020

ლოკალიზაცია	ახალი შემთხვევების რაოდენობა	%
ყველა ლოკალიზაცია	4299	100.0
<i>მათ შორის:</i>		
წინამდებარე ჯირკვალი	576	13,4
ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	511	11,9
შარდის ბუშტი	391	9,1
კოლორექტუმი	385	9,0
კანი (მელანომის გარდა)	366	8,5
სისხლი	264	6,1
ხორხი	227	5,3
კუჭი	205	4,8
ტუჩი, პირის ღრუ და ხახა	175	4,1
ფარისებრი ჯირკვალი	142	3,3
თავის ტვინი	105	2,4
პანკრეასი	71	1,7
მეზოთელიური და რბილი ქსოვილები	68	1,6
საყლაპავი მილი	46	1,1
ძვალი და სასახსრე ხრტილი	38	0,9
მელანომა	21	0,5
სარძევე ჯირკვალი	10	0,2
in situ	5	0,1
T/NK-უჯრედოვანი ლიმფომის სხვა დაზუსტებული ფორმები	2	0,05

ცხრილი 17. სამი ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო კაცებში, ახალი შემთხვევები, საქართველო, 2020

ლოკალიზაცია	ახალი შემთხვევების რაოდენობა	ინციდენტობა 100000 კაცზე
წინამდებარე ჯირკვალი	576	32,1
ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	511	28,5
შარდის ბუშტი	391	21,8

ამ ლოკალიზაციების შემდეგ მოდის ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები, რომლებსაც უკავია დიდი წილი ინციდენტობის სტრუქტურაში: კოლორექტუმის (9.0%), ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების (6.1%), ხორხის (5.3%) და კუჭის (4.8%) კიბო.

1. წინამდებარე ჯირკვლის კიბო

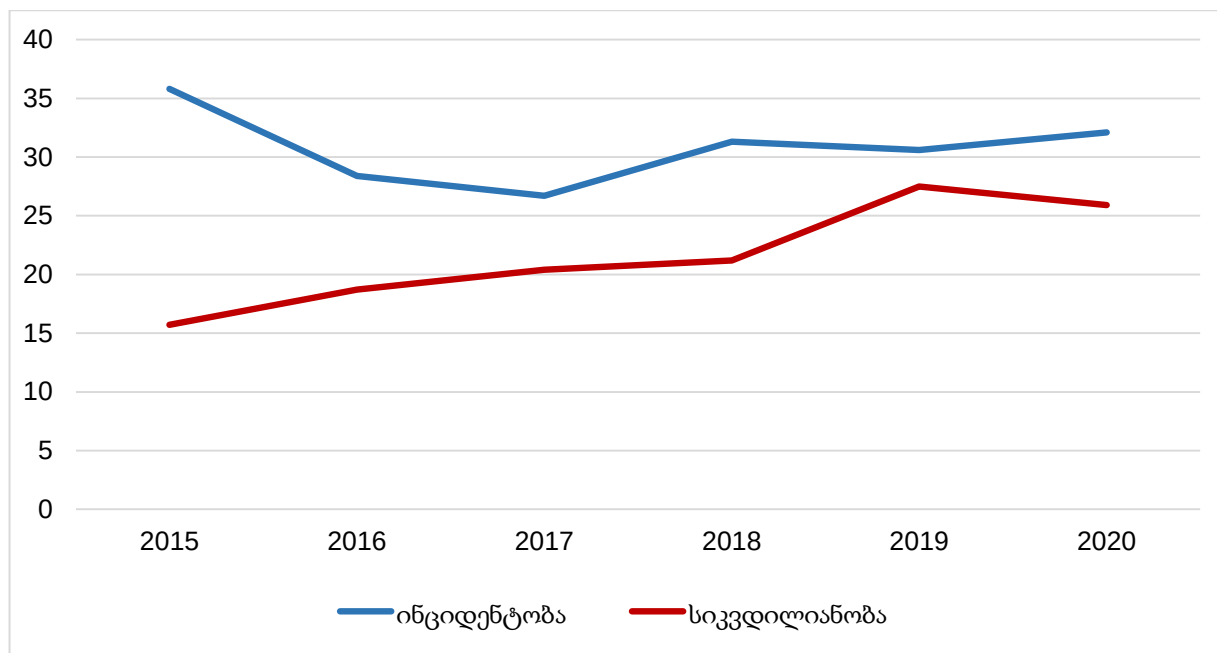
2020 წელს საქართველოში რეგისტრირებულია წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს 576 ახალი შემთხვევა (კაცებში რეგისტრირებული ყველა ახალი შემთხვევის 13.4%). 2016 წელს დიაგნოსტირებული წინამდებარე ჯირკვლის შემთხვევებისთვის ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებელმა 58.3% შეადგინა.

ამერიკის კიბოს ნაციონალური ინსტიტუტის შეფასებით, ამერიკელი კაცებისთვის აღნიშნული ლოკალიზაციის კიბოს განვითარების რისკი სიცოცხლის განმავლობაში 12.1%-ია²⁷.

ცხრილი 18. წინამდებარე ჯირკვლის კიბოთი განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა 100000 კაცზე, საქართველო, 2015-2020

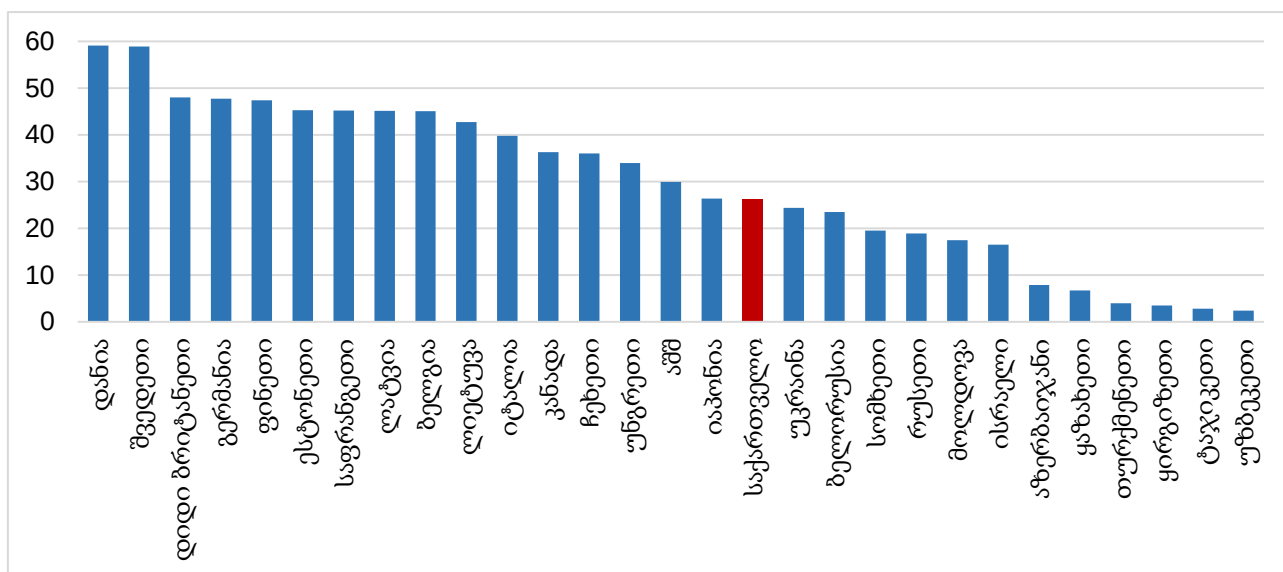
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ახალი შემთხვევების რაოდენობა	638	506	477	560	548	576
% ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობიდან	13,0	10,9	10,7	12,4	12,0	13,4
ინციდენტობა 100000 კაცზე	35,8	28,4	26,7	31,3	30,6	32,1
სიკვდილიანობა 100000 კაცზე	15,7	18,7	20,4	21,2	27,5	25,9

სურათი 22. წინამდებარე ჯირკვლის კიბო, ავადობის და სიკვდილიანობის მაჩვენებლები 100000 კაცზე, საქართველო

²⁷ <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/prost.html>

სურათი 23. წინამდებარე ჯირკვლის კიბო, სიკვდილიანობის ასაკ-სტანდარტიზებული მაჩვენებელი 100000 კაცზე, 2019

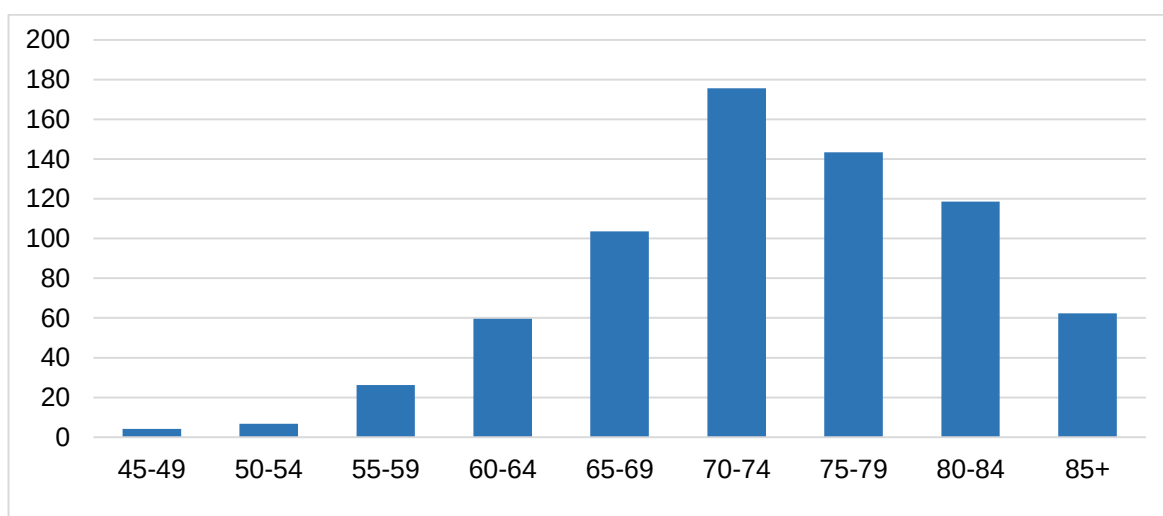

წყარო: <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>²⁸

2017–2020 წლებში წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს ინციდენტობა ზრდის ტენდენციით ხასიათდება, 2020 წელს ინციდენტობის მაჩვენებელმა 100000 კაცზე 32.1 შეადგინა. იმავე პერიოდში აღნიშნული კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობა მკვეთრად გაიზარდა - 2020 წელს მაჩვენებელი 100000 კაცზე 25.9 იყო.

წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა მაქსიმუმს 70-74 წლის ასაკობრივ ჯგუფში აღწევს.

სურათი 24. წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა 100000 კაცზე, საქართველო, 2020

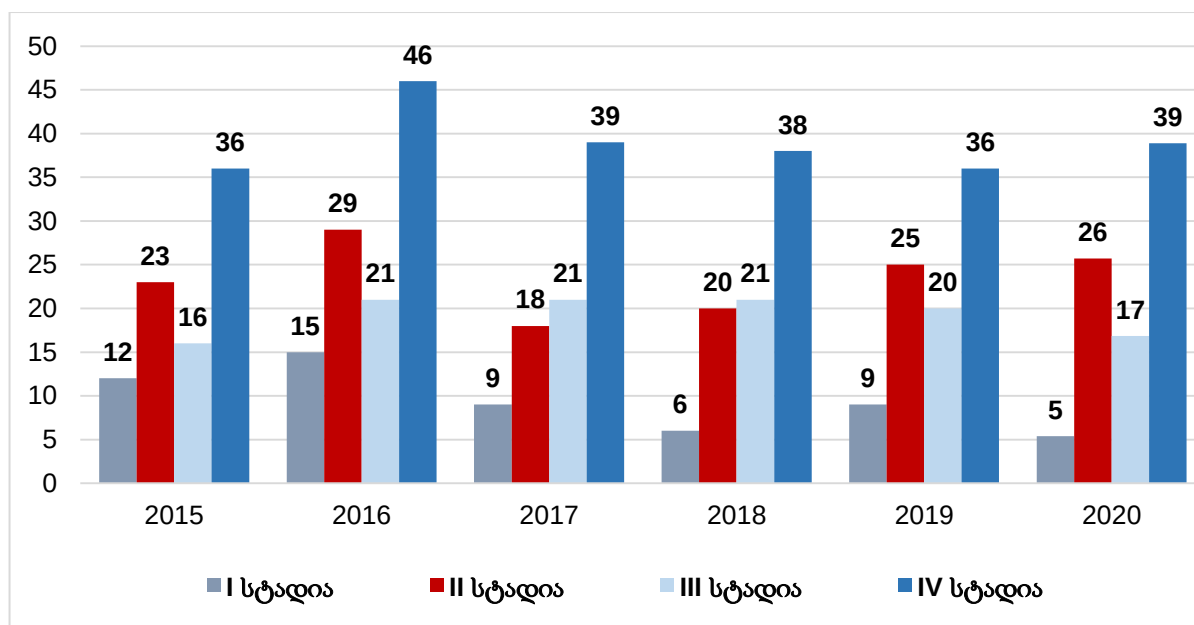

²⁸ Global Burden of Disease Collaborative Network. Global Burden of Disease Study 2019 (GBD 2019) Results. Seattle, United States: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), 2020. Available from <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>.

ცხრილი 19. წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს ახალი შემთხვევების პროცენტული განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო

ასაკობრივი ჯგუფი	2015	2016	2017	2018	2019	2020
5-9	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
30-34	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0
40-44	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0
45-49	0,2	0,8	0,2	0,7	0,5	0,9
50-54	2,5	1,8	3,1	2,0	2,0	1,4
55-59	8,5	7,5	9,6	4,8	8,6	6,3
60-64	13,3	16,8	15,9	16,8	15,7	13,7
65-69	21,5	25,7	23,5	24,8	23,2	20,7
70-74	22,4	19,0	15,9	19,3	22,3	27,1
75+	31,3	28,1	31,2	31,4	27,2	30,0
სულ	100	100	100	100	100	100

სურათი 25. წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2015-2020²⁹

²⁹ უცნობი სტადიის წილი 2015-2020 წლებში - 10%-დან 15%-მდე

2. ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბო კაცებში

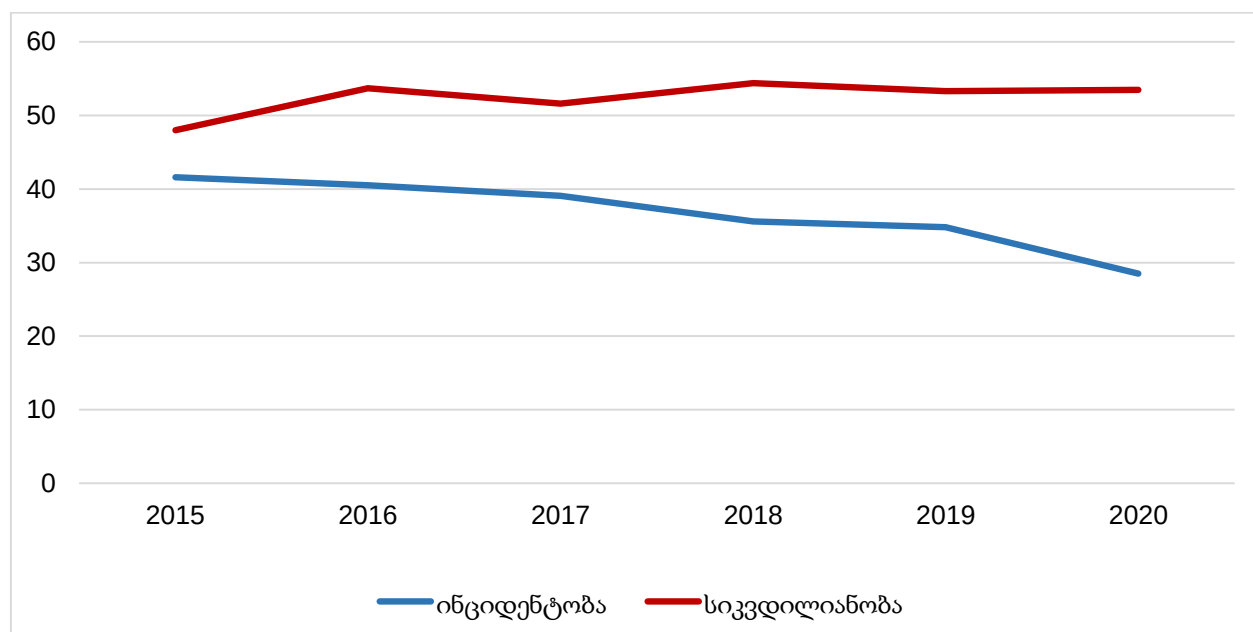
2020 წელს საქართველოში კაცებში რეგისტრირებული იყო ტრაქეას, ბრონქისა და ფილტვის კიბოს 511 ახალი შემთხვევა, რაც კაცებში ყველა რეგისტრირებული ახალი შემთხვევის 11.9%-ს შეადგენს. საერთაშორისო შეფასებებით, კაცებში ყველაზე გავრცელებული ლოკალიზაციის კიბოს ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის ავთვისებიანი სიმსივნეები წარმოადგენს. ამერიკის კიბოს ნაციონალური ინსტიტუტის შეფასებით, ამ ლოკალიზაციის კიბოს განვითარების რისკი სიცოცხლის განმავლობაში ამერიკელი კაცებისთვის 6.3%-ია³⁰.

კაცებში 2016 წელს დიაგნოსტირებული აღნიშნული ლოკალიზაციის კიბოს ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებელი 12.6%-ს შეადგენს.

ცხრილი 20. ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოთი განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა 100000 კაცზე, საქართველო, 2015-2020

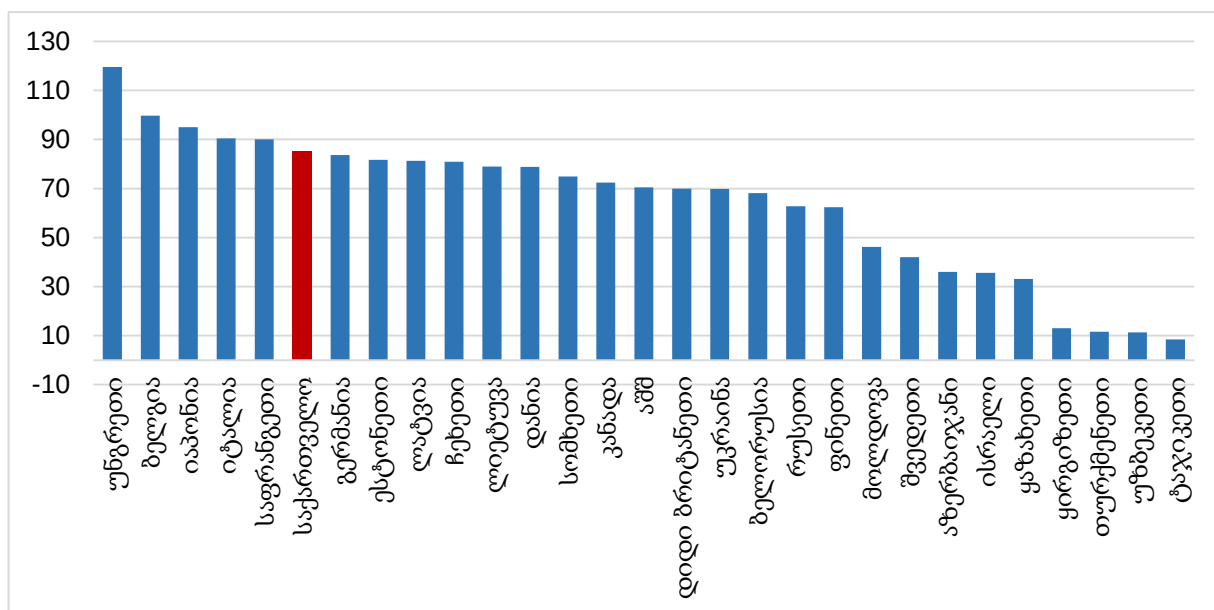
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ახალი შემთხვევების რაოდენობა	740	723	699	638	623	511
% ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობიდან	15,1	15,6	15,7	14,1	13,6	11,9
ინციდენტობა 100000 კაცზე	41,6	40,5	39,1	35,6	34,8	28,5
სიკვდილიანობა 100000 კაცზე	48,0	53,7	51,6	54,4	53,3	53,5

სურათი 26. ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბო, ავადობა და სიკვდილიანობა კაცებში, საქართველო, 2015-2020

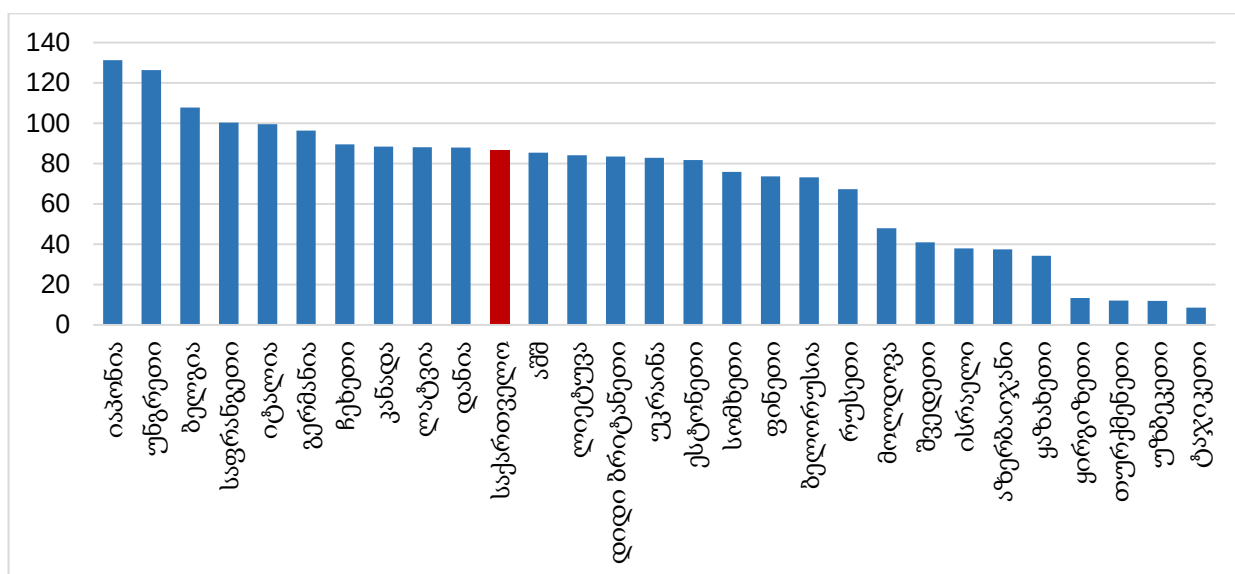
³⁰ <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/prost.html>

სურათი 27. ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბო კაცებში, ინციდენტობა 100000 კაცზე, 2019

წყარო: <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>³¹

სურათი 28. ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბო კაცებში, სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 კაცზე, 2019

წყარო: <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>³²

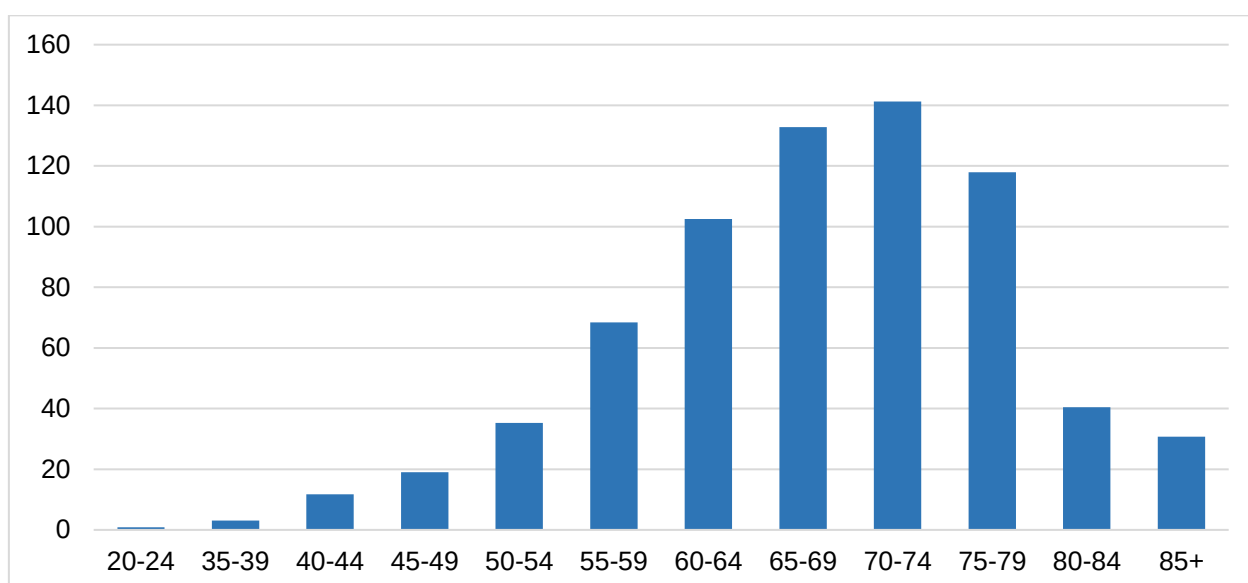
³¹ Global Burden of Disease Collaborative Network. Global Burden of Disease Study 2019 (GBD 2019) Results. Seattle, United States: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), 2020. Available from <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>.

³² Global Burden of Disease Collaborative Network. Global Burden of Disease Study 2019 (GBD 2019) Results. Seattle, United States: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), 2020. Available from <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>.

2015–2020 წლებში ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოს ინციდენტობა კაცებში სტაბილურად კლებულობდა, 2020 წელს მაჩვენებელმა 100000 კაცზე 28.5 შეადგინა. იმავე პერიოდში აღნიშნული კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობის მაჩვენებელი იზრდებოდა და 2020 წელს 100000 კაცზე 53.5 შეადგინა.

ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა მაქსიმუმს 70-74 წლის ასაკში აღწევს.

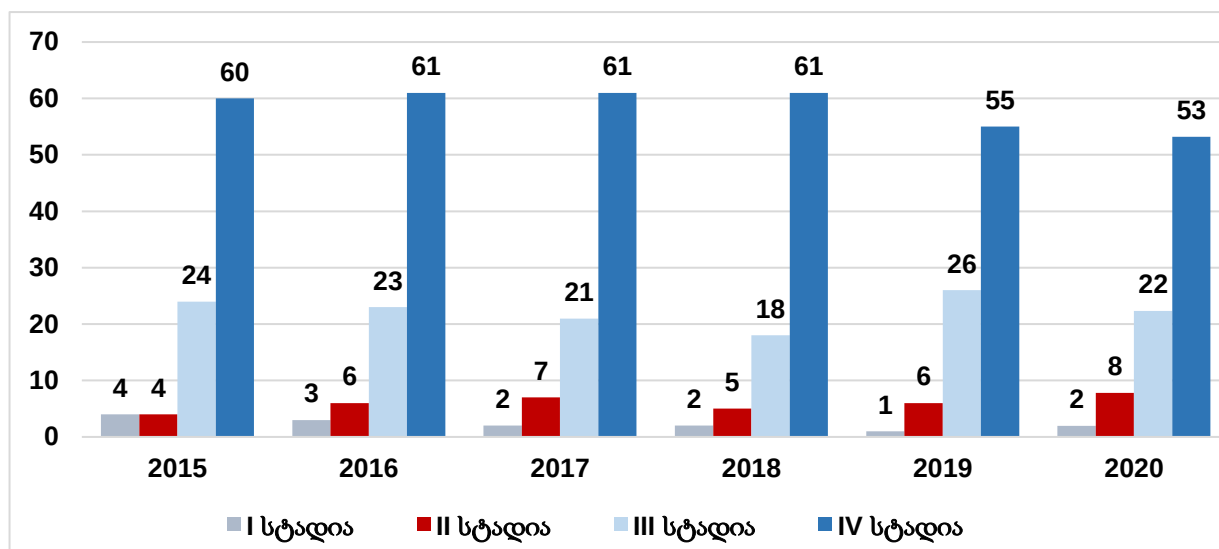
სურათი 29. ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა 100000 კაცზე, საქართველო, 2020

ცხრილი 21. კაცებში ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოს ახალი შემთხვევების პროცენტული განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო

ასაკობრივი ჯგუფი	2015	2016	2017	2018	2019	2020
20-24	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	22,5
25-29	0,3	0,1	0,4	0,0	0,0	0,0
30-34	0,4	0,1	0,0	0,2	0,2	0,0
35-39	0,4	1,1	0,4	0,6	0,2	25,4
40-44	1,6	2,1	1,4	0,9	1,4	23,4
45-49	6,5	5,3	4,1	4,2	3,2	22,6
50-54	11,4	10,5	10,9	9,1	8,8	21,6
55-59	18,1	17,2	18,0	18,0	17,3	23,2
60-64	21,1	19,9	19,7	22,7	19,6	20,6
60-69	14,1	18,4	19,5	18,7	22,5	16,1
70-74	12,2	10,1	9,6	11,8	13,3	11,1
75+	13,9	15,2	15,9	13,6	13,3	6,1
სულ	100	100	100	100	100	100

სურათი 30. ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბო კაცებში, ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2015-2020³³

3. შარდის ბუშტის კიბო კაცებში

2020 წელს საქართველოში კაცებში რეგისტრირებულია შარდის ბუშტის კიბოს 391 ახალი შემთხვევა, რაც ამ სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებული ყველა ახალი შემთხვევის 21.8%-ს შეადგენს. კაცებში 2016 წელს დიაგნოსტირებული შარდის ბუშტის კიბოს 5-წლიანი გადარჩენის მაჩვენებელი 56.9%-ს შეადგენს.

ამერიკის კიბოს ნაციონალური ინსტიტუტის შეფასებით, ამერიკელი კაცებისთვის აღნიშნული ლოკალიზაციის კიბოს განვითარების რისკი სიცოცხლის განმავლობაში 2.4%-ს შეადგენს³⁴.

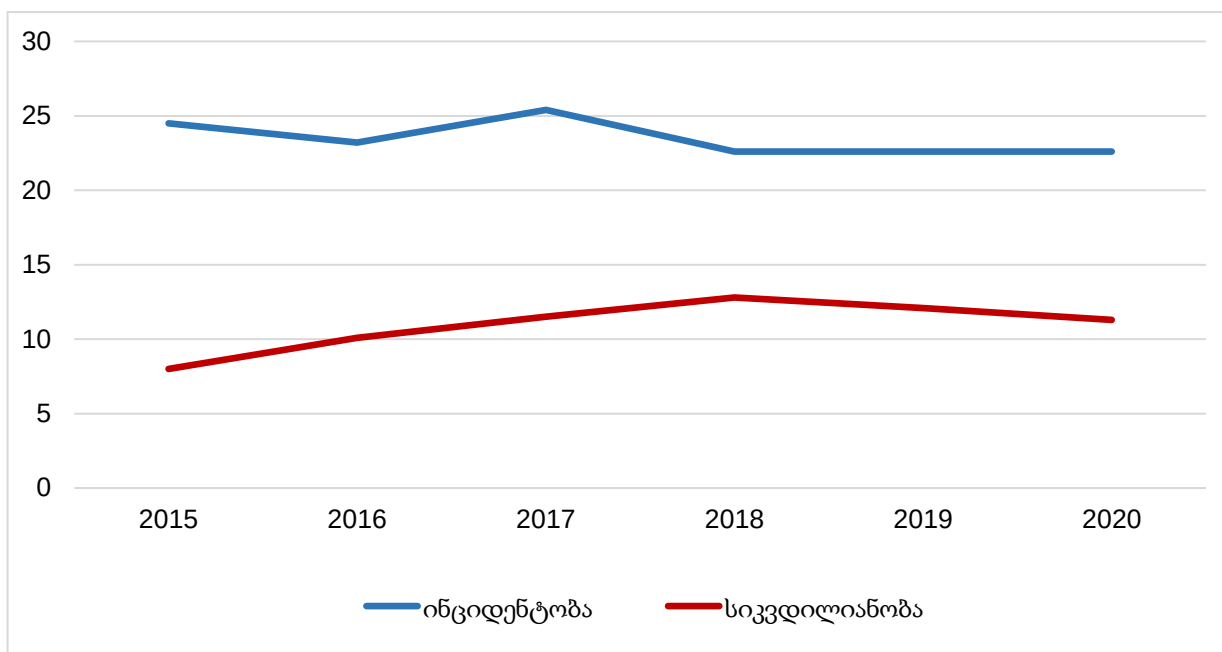
ცხრილი 22. შარდის ბუშტის კიბოთი განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა 100000 კაცზე, საქართველო, 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ახალი შემთხვევების რაოდენობა	436	414	454	405	405	391
% ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობიდან	8,9	8,9	10,2	8,9	8,8	21,8
ინციდენტობა 100000 კაცზე	24,5	23,2	25,4	22,6	22,6	22,6
სიკვდილიანობა 100000 კაცზე	8,0	10,1	11,5	12,8	12,1	11,3

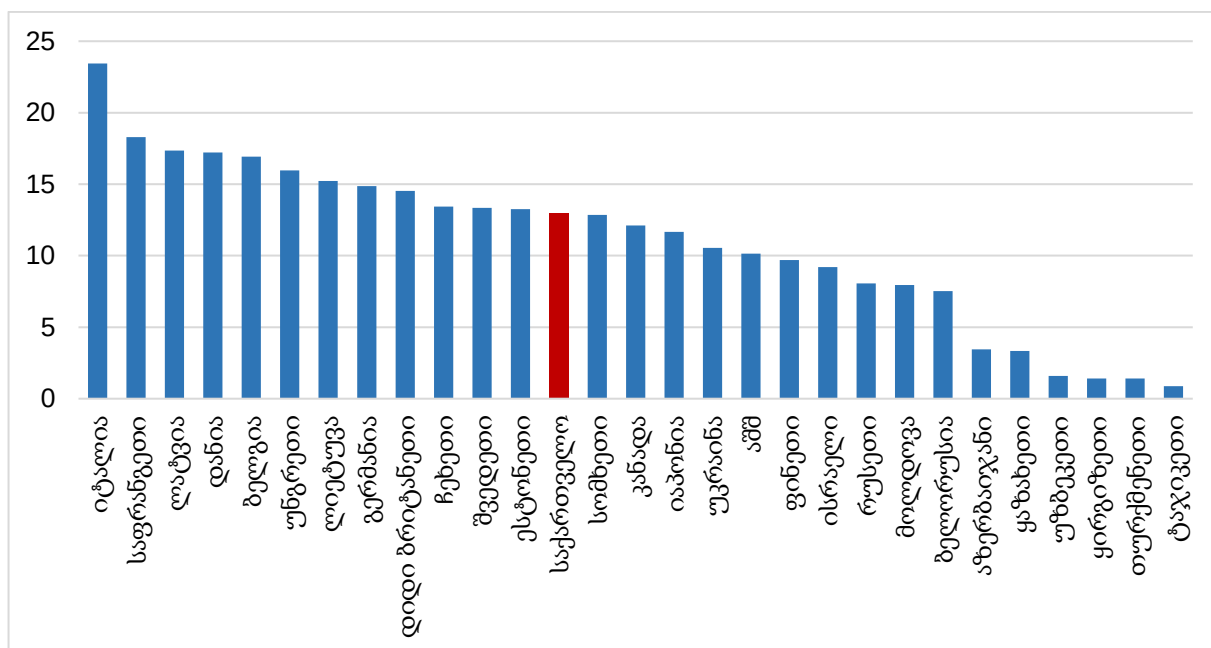
³³ უცნობი სტადიის წილი 2015-2020 წლებში - 7%-დან 15%-მდე

³⁴ <https://seer.cancer.gov/statfacts/html/urinb.html>

სურათი 31. შარდის ბუშტის კიბო კაცებში, ავადობის და სიკვდილიანობის მაჩვენებლები 100000 კაცზე, საქართველო, 2015-2020

სურათი 32. შარდის ბუშტის კიბო კაცებში, სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 კაცზე, 2019

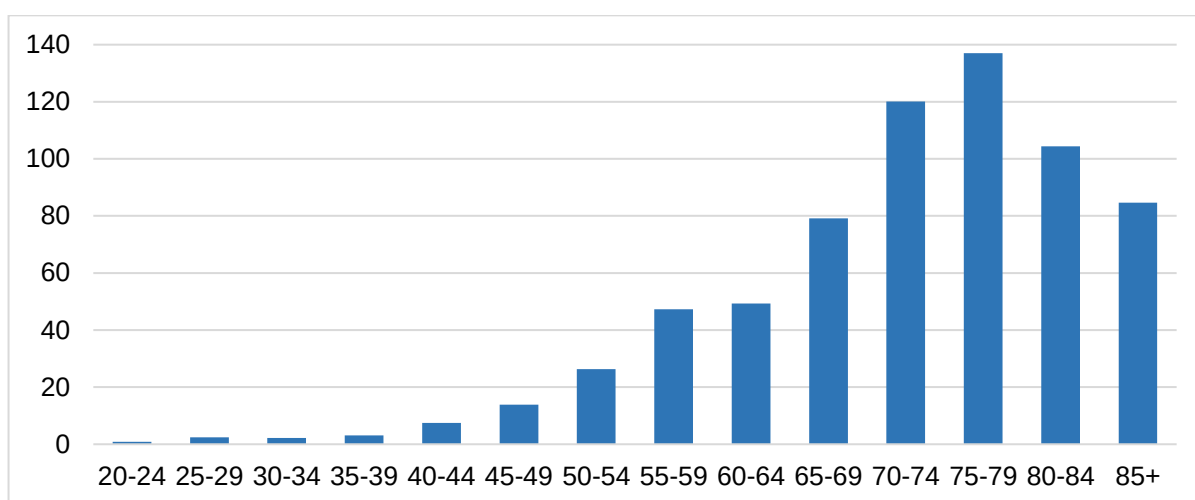
წყარო: <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>³⁵

³⁵ Global Burden of Disease Collaborative Network. Global Burden of Disease Study 2019 (GBD 2019) Results. Seattle, United States: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME), 2020. Available from <http://ghdx.healthdata.org/gbd-results-tool>.

2015–2020 წლებში შარდის ბუშტის კიბოს ინციდენტობა კაცებში სტაბილურ ნიშნულზე იყო, 2020 წელს ინციდენტობის მაჩვენებელმა 100000 კაცზე 22.6 შეადგინა. იმავე პერიოდში აღნიშნული კიბოთი გამოწვეული სიკვდილიანობა სტაბილურად იზრდებოდა, ხოლო 2020 წელს დაიკლო და სიკვდილიანობის მაჩვენებელი 100000 კაცზე 11.3-ს გაუტოლდა.

შარდის ბუშტის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა მაქსიმუმს 75–79 წლის ასაკობრივ ჯგუფში აღწევს.

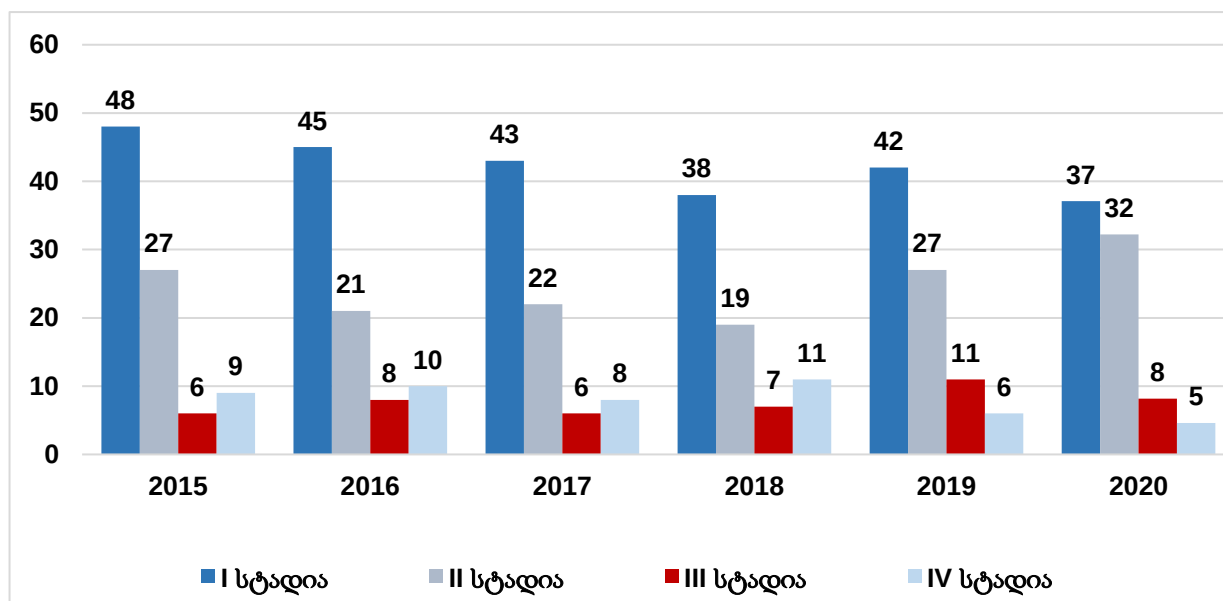
სურათი 33. შარდის ბუშტის კიბოს ასაკ-სპეციფიური ინციდენტობა 100000 კაცზე, საქართველო, 2020

ცხრილი 23. კაცებში შარდის ბუშტის კიბოს ახალი შემთხვევების პროცენტული განაწილება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო

ასაკობრივი ჯგუფი	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0-4	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10-14	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
15-19	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
20-24	0,2	1,0	0,0	0,2	0,2	0,3
20-29	0,9	0,7	1,5	0,2	1,0	0,8
30-34	0,0	0,2	0,2	0,7	1,2	0,8
35-39	1,8	1,7	0,7	1,0	2,0	1,0
40-44	1,8	2,9	1,8	2,0	0,5	2,3
45-49	5,3	4,1	3,5	4,4	5,7	4,1
50-54	8,9	6,8	9,0	9,4	8,1	7,4
55-59	11,2	9,7	12,6	15,6	11,6	14,3
60-64	16,7	13,8	17,4	15,8	17,8	13,3
60-69	17,9	21,0	16,1	14,1	20,2	16,6
70-74	13,3	13,0	12,1	12,8	11,6	17,4
75+	21,6	24,6	25,1	23,7	20,0	21,7
სულ	100	100	100	100	100	100

სურათი 34. კაცებში შარდის ბუშტის კიბოს ახალი შემთხვევების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2015-2020³⁶

³⁶ უცნობი სტადიის წილი 2015-2020 წლებში - 10%-დან 25%-მდე

კიბო ადრეულ ასაკში

კიბოს ინციდენტობა განსხვავდება ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით და მაქსიმუმს ხანდაზმულებში აღწევს, თუმცა გარკვეული ლოკალიზაციის ავთვისებიანი სიმსივნეების განვითარება დამახასიათებელია ადრეული ასაკისთვისაც. 2020 წელს საქართველოში ადრეულ ასაკში (20 წლამდე) აღრიცხული ახალი შემთხვევების წილი ყველა ასაკობრივ ჯგუფში რეგისტრირებული კიბოს ახალი შემთხვევების 1.4%-ს შეადგენს.

ბავშვთა ასაკში მკურნალობა, ხშირ შემთხვევაში, წარმატებულია და მეტად ემორჩილება მკურნალობის გარკვეულ მეთოდებს. ეს შესაძლებელია აიხსნას თვით ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნის განსხვავებული ტიპით/ნაირსახეობით ბავშვთა ასაკში, თანმხლები დაავადებების არარსებობით, რომლებიც ამძიმებს ზრდასრული ასაკის ონკოლოგიური პაციენტების მდგომარეობას და ხშირად ამცირებს მკურნალობის ეფექტიანობას³⁷ და სხვა.

2016 წელს ადრეულ ასაკში (20 წლამდე) რეგისტრირებული ახალი შემთხვევების ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებელი 78.6%-ს შეადგენს ორივე სქესობრივი ჯგუფისთვის.

ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები 15 წლამდე ასაკის ბავშვებში

2015-2020 წლებში ბავშვთა ასაკში კიბოს ინციდენტობის ზრდის ტენდენცია არ დაფიქსირებულა. 2020 წელს ბავშვთა ასაკში რეგისტრირებულია კიბოს 91 ახალი შემთხვევა, ინციდენტობის მაჩვენებელმა 100000 ბავშვზე 11.9 შეადგინა.

ცხრილი 24. ავთვისებიანი სიმსივნეებით განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა 15 წლამდე ასაკის ბავშვებში, ორივე სქესი, საქართველო, 2015-2020

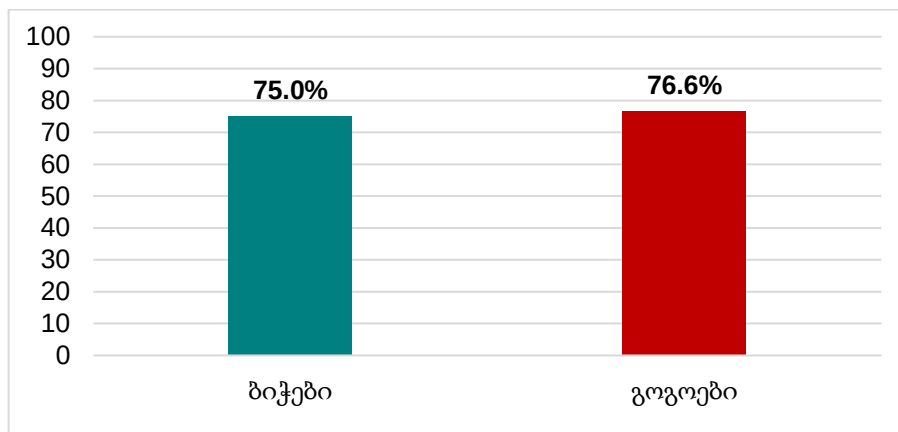
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ახალი შემთხვევების რაოდენობა ბავშვებში	92	101	86	76	86	91
% ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობიდან	0,8	0,9	0,8	0,7	0,8	1,0
ინციდენტობა 15 წლამდე ასაკის 100000 ბავშვზე	12,9	13,9	11,8	10,1	11,4	11,9
სიკვდილიანობა 15 წლამდე ასაკის 100000 ბავშვზე	2,7	3,3	3,7	2,8	2,6	2,7

2020 წელს 15 წლამდე ასაკის გოგონებში რეგისტრირებულია კიბოს 41 ახალი შემთხვევა, ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 გოგონაზე - 11.2, ხოლო 15 წლამდე ასაკის ბიჭებში რეგისტრირებულია კიბოს 47 ახალი შემთხვევა, ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 ბიჭზე - 11.2.

³⁷ <https://www.cancer.org/cancer/cancer-in-young-adults/finding-cancer-in-young-adults.html>

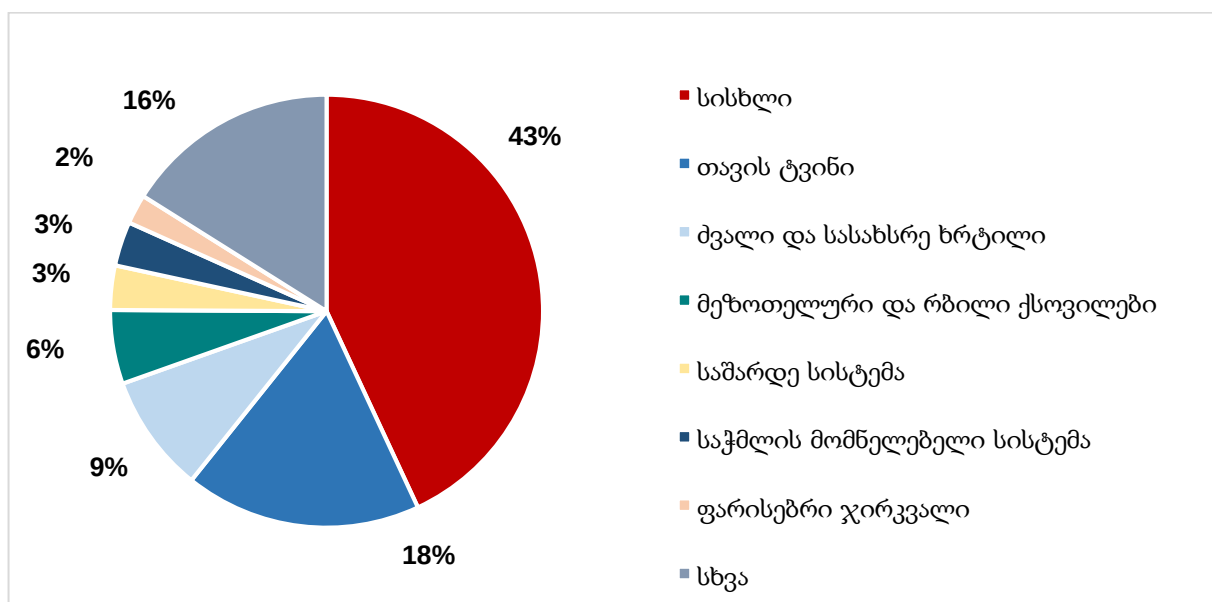
2016 წელს რეგისტრირებული ახალი შემთხვევების ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებელი 15 წლამდე ასაკის ბიჭებში უმნიშვნელოდ ნაკლებია (75.0%), ვიდრე გოგონებში (76.6%).

სურათი 35. 5 წლიანი (2016-2020) გადარჩენის მაჩვენებელი 15 წლამდე ასაკობრივ ჯგუფში სქესის მიხედვით (%), საქართველო

ლოკალიზაციის მიხედვით, ჰემოპოეზური კიბო ბავშვთა ორივე სქესობრივ ჯგუფში ყველაზე დიდ წილს იკავებს.

სურათი 36. 15 წლამდე ბავშვებში ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების პროცენტული განაწილება ლოკალიზაციების მიხედვით, ორივე სქესი, საქართველო, 2020

ბოლო 6 წლის განმავლობაში საქართველოში, 0-14 წლის ასაკის გოგონებში, ლიმფოიდური ლეიკემია და ფარისებრი ჯირკვლის კიბო წამყვან ლოკალიზაციებს წარმოადგენს, რაც ამ ასაკობრივ-სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებული შემთხვევების დაახლოებით 50%-ს შეადგენს. ბიჭებში თავის ტვინის კიბოზე და ლეიკემიებზე შემთხვევათა 65%-ზე მეტი მოდის.

ავთვისებიანი ახალწარმონაქმნები 15-19 წლის მოზარდებში

სხვადასხვა ტიპის კიბოს ინციდენტობა ასაკდამოკიდებული ცვალებადობით ხასიათდება, ისეთი ავთვისებიანი სიმსივნეები, როგორიც არის ჰოჯკინის ლიმფომა, სათესლე ჯირკვლის კიბო და სარკომა, უფრო დამახასიათებელია მოზარდთა ასაკისთვის, ხოლო ნაკლებად - ბავშვთა ადრეული ასაკისა და ზრდასრული ადამიანებისთვის. უკანასკნელი 6 წლის განმავლობაში, 15-19 ასაკობრივ ჯგუფში ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების მაჩვენებელი საშუალოდ 22-ს შეადგენს 100000 შესაბამის პოპულაციაზე.

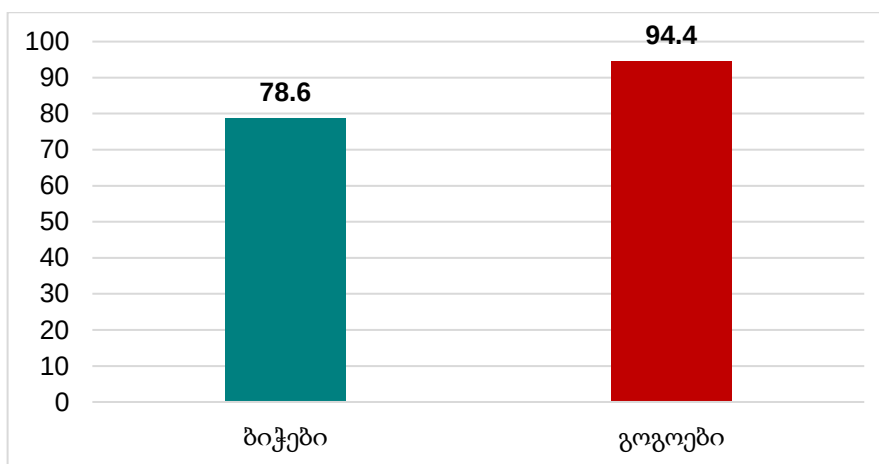
ცხრილი 25. ავთვისებიანი სიმსივნეებით განპირობებული ავადობა და სიკვდილიანობა 15-19 წლის მოზარდებში, ორივე სქესი, საქართველო

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ახალი შემთხვევების რაოდენობა 15-19 წლის მოზარდებში	56	43	57	41	49	37
% ახალი შემთხვევების საერთო რაოდენობიდან	0,5	0,4	0,6	0,4	0,5	0,4
ინციდენტობა 15-19 წლის 100000 მოსახლეზე	25,0	19,2	25,4	18,3	21,9	18,0
სიკვდილიანობა 15-19 წლის 100000 მოსახლეზე	4,9	2,7	4,2	5,8	5,4	1,9

2020 წელს 15-19 წლის გოგონებში რეგისტრირებულია კიბოს 21 ახალი შემთხვევა, ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 გოგონაზე - 21.8, ხოლო ამავე ასაკის ბიჭებში რეგისტრირებულია კიბოს 16 ახალი შემთხვევა, ინციდენტობის მაჩვენებელი 100000 ბიჭზე - 14.7.

2016 წელს რეგისტრირებული ახალი შემთხვევების ხუთწლიანი გადარჩენის მაჩვენებელი 15-19 წლის მოზარდ გოგონებში 94.4%-ს შეადგენს, ბიჭებში - 78.6%-ს.

სურათი 37. 5 წლიანი (2016-2020) გადარჩენის მაჩვენებელი 15-19 წლის ასაკობრივ ჯგუფში სქესის მიხედვით (%), საქართველო

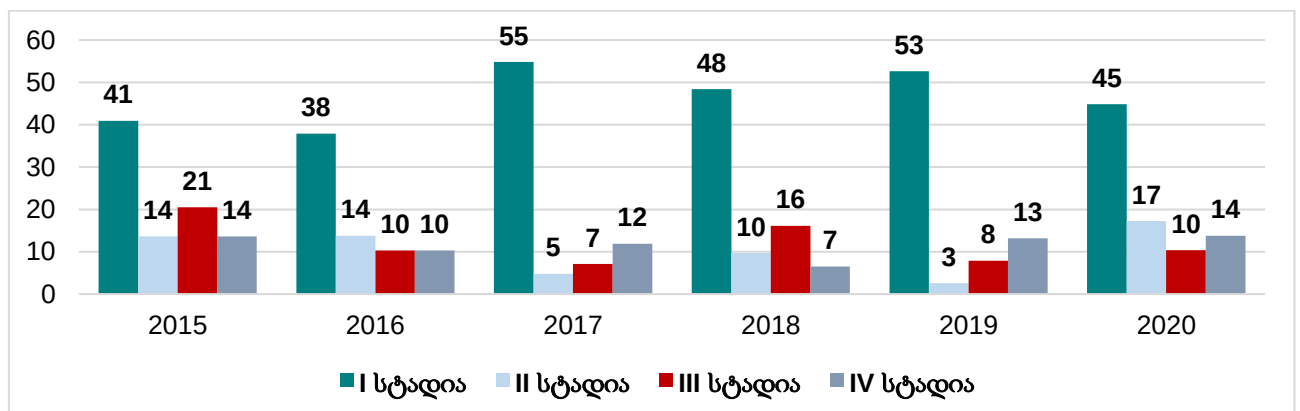
ლოკალიზაციის მიხედვით, მოზარდთა ორივე სქესობრივ ჯგუფში ყველაზე დიდ წილს ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების და ფარისებრი ჯირკვლის კიბო იკავებს, ძირითადად ბიჭებში რეგისტრირებული ლეიკემიების და გოგონებში რეგისტრირებული ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს ახალი შემთხვევების ხარჯზე.

ცხრილი 26. 15-19 წლის მოზარდებში კიბოს ახალი შემთხვევების რაოდენობრივი განაწილება ლოკალიზაციების და სქესის მიხედვით, საქართველო, 2020

ლოკალიზაცია	მდედრობითი სქესი	მამრობითი სქესი
ფარისებრი ჯირკვლი	11	2
სისხლი	3	5
ძვალი და სასახსრე ხრტილი	3	1
თავის ტვინი	1	1
საკვერცხე	1	-
შარდის ბუშტი	1	-
მეზოთელური და რბილი ქსოვილები	-	2
სასქესო ორგანოები	-	4
სხვა	1	1
სულ	21	16

2020 წლის მონაცემებით, 15–19 წლის ასაკის გოგონებში ფარისებრი ჯირკვლის კიბო ძირითად ავთვისებიან სიმსივნეს წარმოადგენს და ამ ასაკობრივ-სქესობრივ ჯგუფში რეგისტრირებული ახალი შემთხვევების 50%-ზე მეტს მოიცავს. ბიჭებში შემთხვევათა 30% სისხლის კიბოზე მოდის. სოლიდური კიბოს დაავადების სტადიის მიხედვით, 15-19 წლის ასაკობრივ ჯგუფში, ყველა ლოკალიზაციის კიბოს ახალი შემთხვევების 45%-ზე მეტი რეგისტრირებულია I სტადიაზე.

სურათი 38. კიბოს ახალი შემთხვევების განაწილება 15-19 წლის მოზარდებში სტადიების მიხედვით³⁸ (%), ორივე სქესი, საქართველო³⁹

³⁸ ლიმფოიდური, ჰემოპოეზური და მონათესავე ქსოვილების ავთვისებიანი სიმსივნეების გარდა

³⁹ უცნობი სტადიის წილი 2015-2020 წლებში - 10%-დან 28%-მდე

გეორგაფიული განაწილება

კიბოს პოპულაციურ რეგისტრში გროვდება პერსონიფიცირებული მონაცემები პაციენტის დემოგრაფიული მახასიათებლების, მათ შორის პაციენტის საცხოვრებელი ადგილის, დაავადების სხვადასხვა სპეციფიური მახასიათებლის, სამედიცინო მომსახურების მიღების ადგილის მიხედვით, რამაც გეოგრაფიულ ჭრილში კიბოთი განპირობებული ავადობის შეფასების და დაავადების მაღალი კონცენტრაციის შესაძლო კლასტერების გამოვლენის შესაძლებლობა შექმნა.

კიბოს კლასტერი ერთი და იმავე ლოკალიზაციის ან მსგავსი ეტიოლოგიის მქონე კიბოს შემთხვევათა მოსალოდნელზე მეტი რაოდენობაა, რომელიც ვლინდება დროის განსაზღვრულ პერიოდსა და მოცემულ დასახლებულ პუნქტში ადამიანთა სპეციფიკურ ჯგუფებში (საერთო ასაკობრივი ჯგუფი, მსგავსი პროფესიული ფაქტორების ზემოქმედება და სხვა).

კიბოს კლასტერების გამოსავლენად, ავადობის უბეში მაჩვენებლის ნაცვლად, გამოყენებულ იქნა ასაკ-სტანდარტიზებული (ასაკის მიხედვით კორეგირებული) მაჩვენებლები, რაც მოდელირების გზით საშუალებას იძლევა გამოირიცხოს ავადობის ის მერყეობა, რომელსაც გეოგრაფიულ წერტილებს შორის ასაკობრივი სტრუქტურის თვალსაზრისით არსებული განსხვავებები განაპირობებს (მაგალითად, ასაკოვანი პოპულაციის სიჭარბე, რომელიც ზრდის კიბოს ინციდენტობის უბეშ მაჩვენებელს).

ცხრილი 27. ავთვისებიანი სიმსივნეების უბეში და ასაკ-სტანდარტიზებული ინციდენტობის მაჩვენებლები 100000 მოსახლეზე, 2020

	ინციდენტობის უბეში მაჩვენებელი	ინციდენტობის ასაკ- სტანდარტიზებული მაჩვენებელი ⁴⁰
აჭარა	266,0	276,5
გურია	302,0	235,3
თბილისი	256,2	265,3
იმერეთი	238,9	189,6
კახეთი	228,5	193,1
მცხეთა-მთიანეთი	235,6	141,2
რაჭა-ლეჩხუმი და ქვემო სვანეთი	319,6	196,5
სამეგრელო და ზემო სვანეთი	212,8	169,9
სამცხე-ჯავახეთი	191,9	177,1
ქვემო ქართლი	179,2	183,2
შიდა ქართლი	234,9	199,2
საქართველო	253,5	253,5

⁴⁰ გამოყენებულია საქართველოს 2020 წლის საშუალო წლიური მოსახლეობის სტრუქტურა

ასაკის მიხედვით სტანდარტიზაცია გულისხმობს სხვადასხვა პოპულაციების გადაწყობას ერთიდაიგივე ასაკობრივ სტრუქტურაზე. ამ შემთხვევაში, ასაკ-სტანდარტიზებული ავადობის მაჩვენებლის ვარიაცია რეგიონებს შორის მხოლოდ რისკის ფაქტორების განსხვავებულ ინტენსივობაზე მიუთითებს. მოსახლეობის შესადარებელ (რეფერენს) ასაკობრივ სტრუქტურად შეირჩა საქართველოს პოპულაციის ასაკობრივი განაწილება.

ცხრილი 28. 6 წლიანი საშუალო უბეში და ასაკ-სტანდარტიზებული ინციდენტობა 100000 მოსახლეზე, საქართველოს მუნიციპალიტეტები, 2020

	ინციდენტობის უბეში მაჩვენებელი	ინციდენტობის ასაკ- სტანდარტიზებული მაჩვენებელი ⁴¹
აბაშა	245.4	217.0
ადიგენი	244.0	244.0
ამბროლაური	338.2	250.5
ასპინძა	255.5	261.8
ახალქალაქი	136.5	148.4
ახალციხე	227.5	388.3
ახმეტა	216.1	215.3
ბათუმი	343.0	398.7
ბაღდათი	237.1	210.4
ბოლნისი	179.1	184.5
ბორჯომი	250.5	236.1
გარდაბანი	213.5	232.6
გორი	242.3	246.6
გურჯაანი	266.9	238.1
დედოფლისწყარო	267.8	235.3
დმანისი	222.0	224.4
დუშეთი	289.7	257.2
ვანი	195.1	169.3
ზესტაფონი	252.5	235.8
ზუგდიდი	257.3	244.0
თბილისი	339.6	368.2
თეთრიწყარო	191.7	182.5
თელავი	249.6	341.7
თერჯოლა	185.6	168.9
თიანეთი	283.4	241.2
კასპი	262.4	243.1
ლაგოდეხი	195.1	195.1
ლანჩხუთი	250.9	226.4
ლენტეხი	292.6	262.7

⁴¹ სტანდარტიზაციისთვის გამოყენებულია საქართველოს მოსახლეობის ასაკობრივი სტრუქტურა

მარნეული	184.6	214.0
მარტვილი	220.6	195.0
მესტია	286.2	274.8
მცხეთა	120.4	115.7
ნინოწმინდა	154.5	171.5
ოზურგეთი	326.9	295.4
ონი	364.3	277.1
რუსთავი	247.1	291.3
საგარეჯო	202.5	211.5
სამტრედია	233.0	215.7
საჩხერე	289.9	270.1
სენაკი	248.0	225.7
სიღნაღი	315.5	268.8
ტყიბული	240.7	209.5
ფოთი	302.3	305.2
ქარელი	228.7	222.5
ქედა	249.6	257.0
ქობულეთი	240.4	262.7
ქუთაისი	292.4	307.3
ყაზბეგი	377.7	340.5
ყვარელი	220.2	205.8
შუახევი	222.7	229.0
ჩოხატაური	257.0	228.6
ჩხოროწყუ	202.5	185.3
ცაგერი	295.2	225.0
წალენჯიხა	240.8	217.2
წალკა	146.8	158.6
წყალტუბო	221.8	206.6
ქიათურა	272.5	244.8
ხარაგაული	238.8	212.9
ხაშური	224.3	218.5
ხელვაჩაური	257.9	296.9
ხოზი	195.3	181.6
ხონი	251.0	222.6
ხულო	202.9	217.6

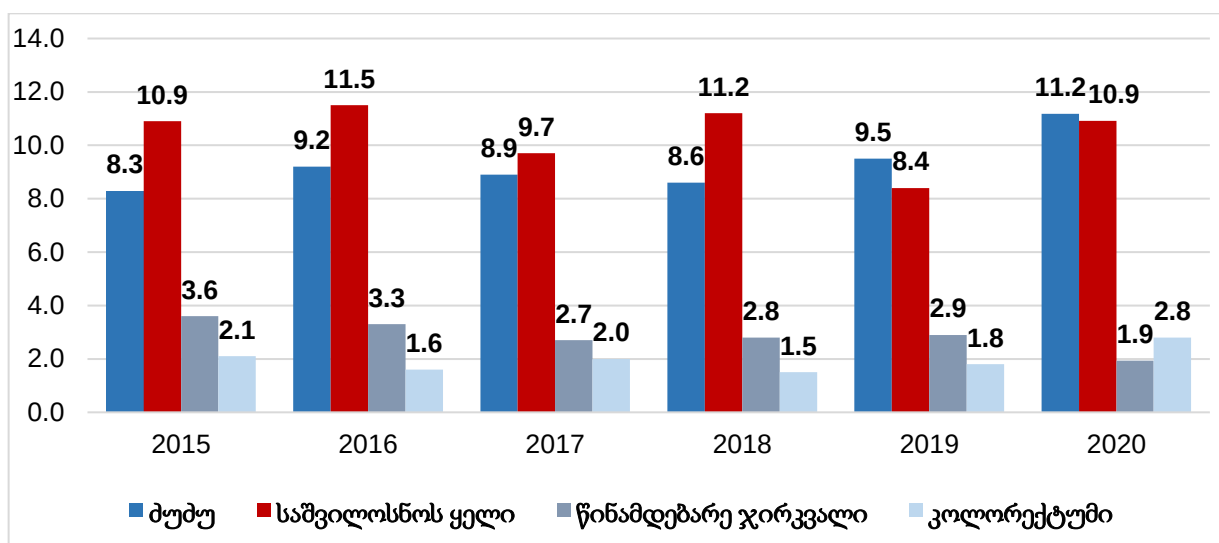
	მონაცემების საშუალოზე მაღალი მნიშვნელობა
	მონაცემების საშუალო მნიშვნელობა
	მონაცემების საშუალოზე დაბალი მნიშვნელობა

კიბოს სკრინინგი

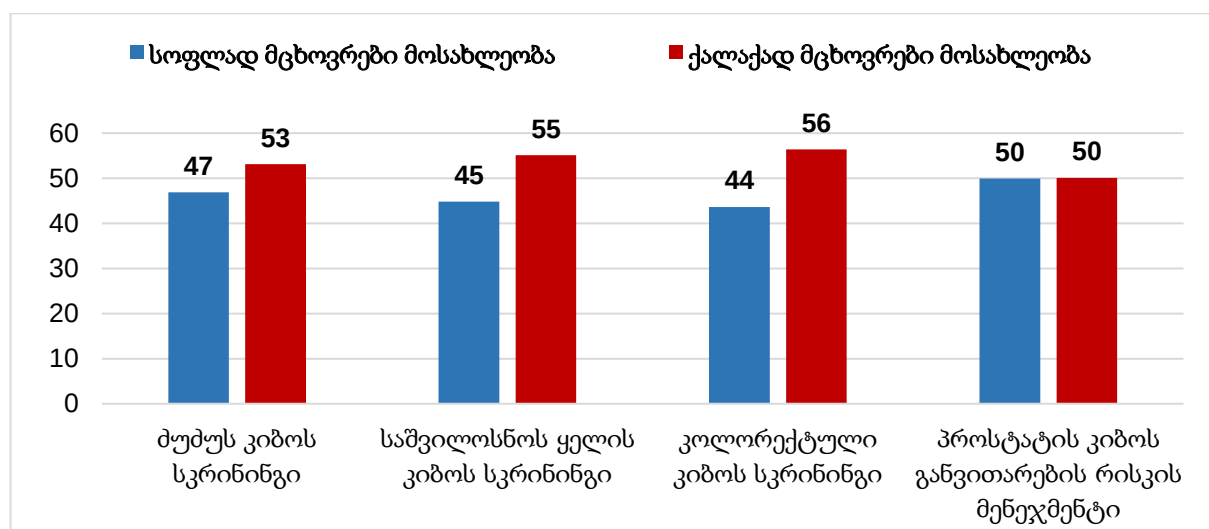
2011 წლიდან ქვეყანაში მოქმედებს კიბოს სკრინინგ-პროგრამები:

- მუშუს კიბოს სკრინინგი 40-დან 70 წლის ჩათვლით ქალებისთვის;
- საშვილოსნოს ყელის კიბოს სკრინინგი 25-დან 60 წლის ჩათვლით;
- პროსტატის კიბოს მართვა 50-დან 70 წლის ჩათვლით;
- კოლორექტუმის კიბოს სკრინინგი 50-დან 70 წლის ჩათვლით მოსახლეობისთვის.

სურათი 39. მიზნობრივი პოპულაციის კიბოს სკრინინგით მოცვის მაჩვენებლები (%), საქართველო⁴²

სურათი 40. კიბოს სკრინინგით მოცული მოსახლეობის პროცენტული განაწილება საცხოვრებელი სტატუსის მიხედვით, საქართველო, 2020

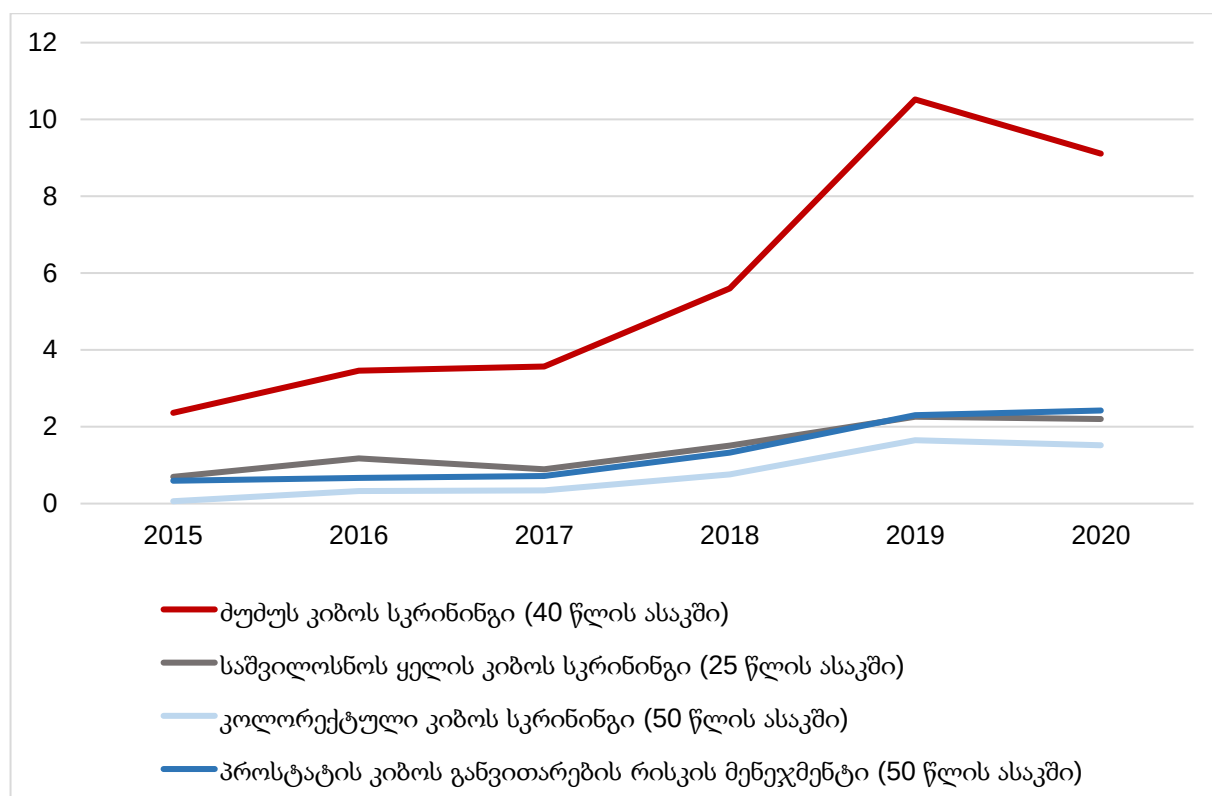

⁴² სახელმწიფო პროგრამის ფარგლებში

ცხრილი 29. კიბოს სკრინინგისადმი მიმართების წილი ასაკობრივი ჯგუფების მიხედვით, საქართველო, 2020

ასაკი	ძუძუს კიბოს სკრინინგი	საშვილოსნოს ყელის კიბოს სკრინინგი	კოლორექტუმის კიბოს სკრინინგი	პროსტატის კიბოს განვითარების რისკის მენეჯმენტი
<25	-	0,1	-	-
25-29	3,3	10,0	-	-
30-34		12,9	-	0,03
35-39		13,6	-	
40-44	25,0	22,9	0,39	0,1
45-49	20,4	17,1	8,56	0,3
50-54	17,9	13,2	27,63	20,6
55-59	15,8	9,0	26,47	24,8
60-64	10,8	1,0	21,07	26,8
65-69	6,3	0,03	14,58	24,3
70-74	0,5	0,01	1,27	2,5
75+	-	-	0,04	0,7

სურათი 41. კიბოს სკრინინგისადმი მიმართვის დროული დაწყება (% სამიზნე მოსახლეობიდან), საქართველო

მკურნალობა⁴³

ავთვისებიანი სიმსივნეების მკურნალობის მეთოდების აღწერისთვის გამოყენებულ იქნა როგორც კიბოს პოპულაციური რეგისტრის, ასევე სოციალური მომსახურების სააგენტოს მონაცემთა ბაზიდან მიღებული მონაცემები.

ცხრილი 30. ყველა ლოკალიზაციის ავთვისებიანი სიმსივნეების მკურნალობა, ორივე სქესი, ყველა ასაკობრივი ჯგუფი, საქართველო, 2020

მკურნალობის მეთოდები	პაციენტთა რაოდენობა, ვისაც ჩაუტარდა მკურნალობა	% პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან
ქირურგიული მკურნალობა	5028	53,3
მედიკამენტური თერაპია	3241	34,3
სხივური თერაპია	1741	18,3
სიმპტომური მკურნალობა	453	4,8
იოდოთერაპია ⁴⁴	336	49,5
პალიატიური მკურნალობა	318	3,4
ჰორმონოთერაპია	138	1,5
იმუნოთერაპია	39	0,4

ცხრილი 31. ქირურგიული ოპერაციები კიბოს ლოკალიზაციის მიხედვით, ორივე სქესი, საქართველო, 2020

ლოკალიზაცია	პაციენტთა რაოდენობა	პაციენტთა რაოდენობა, ვისაც ჩაუტარდა ოპერაცია	%
ყველა ლოკალიზაცია	9435	5028	53,3
<i>მათ შორის:</i>			
სარძევე ჯირკვალი	1510	892	59,1
ფარისებრი ჯირკვალი	821	614	74,8
კანის (მაღანომას გარდა)	717	526	73,4
კოლორექტუმი	705	438	62,1
ტრაქეა, ბრონქი, ფილტვი	600	87	14,5
წინამდებარე ჯირკვალი	576	202	35,1
სისხლი	497	53	10,7
შარდის ბუშტი	484	436	90,1
კუჭი	313	166	53,0
საშვილოსნოს ტანი	303	224	73,9
საშვილოსნოს ყელი	302	114	37,7

⁴³ ამ თავში მოყვანილი 2020 წელს ჩატარებული მკურნალობის % დათვლილია 2020 წელს ახალი დადასტურებული დიაგნოზის მქონე პაციენტების რაოდენობიდან

⁴⁴ ფარისებრი ჯირკვლის კიბოთი პაციენტებისთვის

საკვერცხე	269	157	58,4
ხორხი	233	98	42,1
თავის ტვინი	219	121	55,3
ტუჩი, პირის ღრუ და ხახა	219	68	31,1
პანკრეასი	147	57	38,8
მეზოთელური და რბილი ქსოვილები	135	78	57,8
ავთვისებიანი მელანომა	65	41	63,1
საყლაპავი მილი	65	12	18,5
ძვალი და სასახსრე ხრტილი	63	17	27,0
in situ	27	15	55,6

მკურნალობა: სამი ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო ქალებში

2020 წელს ქალებში რეგისტრირებული ყველაზე მაღალი ავადობის ავთვისებიანი სიმსივნეების მკურნალობის მეთოდებს შორის ქირურგიული ჩარევა ყველაზე დიდ წილს იკავებს.

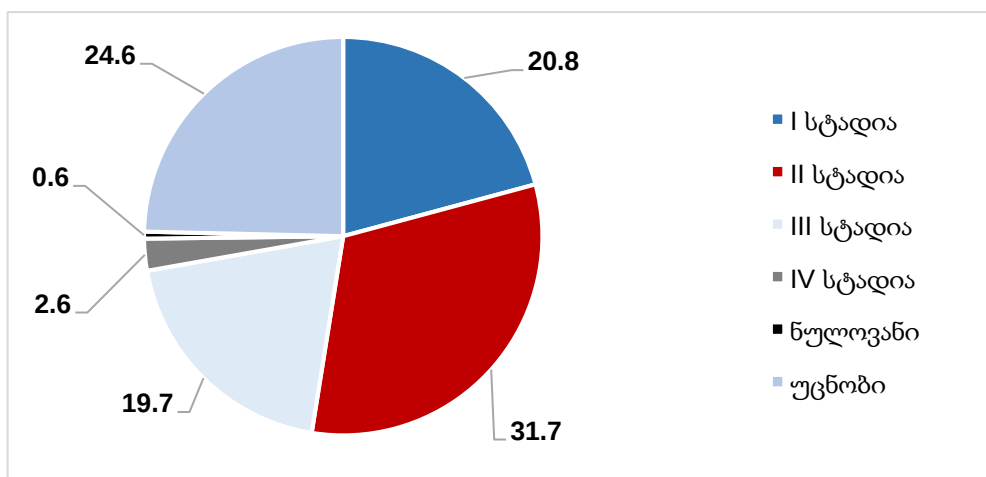
2020 წელს 889 ქალს, რომელთაც იმავე წელს დაუდგინდა სარძევე ჯირკვლის კიბო, ჩაუტარდა ქირურგიული ოპერაცია, რაც ქალებში ძუძუს კიბოს დიაგნოზით რეგისტრირებული ახალი შემთხვევების 59%-ს შეადგენს.

ცხრილი 32. ქალებში ძუძუს კიბოს მკურნალობა, საქართველო, 2020

2020 წელს ძუძუს კიბოს დიაგნოზით რეგისტრირებულ ქალთა რაოდენობა (n=1500)		
მკურნალობის მეთოდი	პაციენტების რაოდენობა ვისაც ჩაუტარდა მკურნალობა	% პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან
ქირურგიული მკურნალობა	889	59,3
სხივური თერაპია	410	27,3
მედიკამენტოზური თერაპია	647	43,1
ჰორმონოთერაპია	40	2,7
სიმპტომური მკურნალობა	30	2,0

ოპერაციული ჩარევა 52,5%-ში ჩატარდა დაავადების I და II სტადიებზე, 22,3%-ს - დაავადების III და IV სტადიებზე.

სურათი 42. ქალებში ძუძუს კიბოს გამო ჩატარებული ქირურგიული ოპერაციების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2020

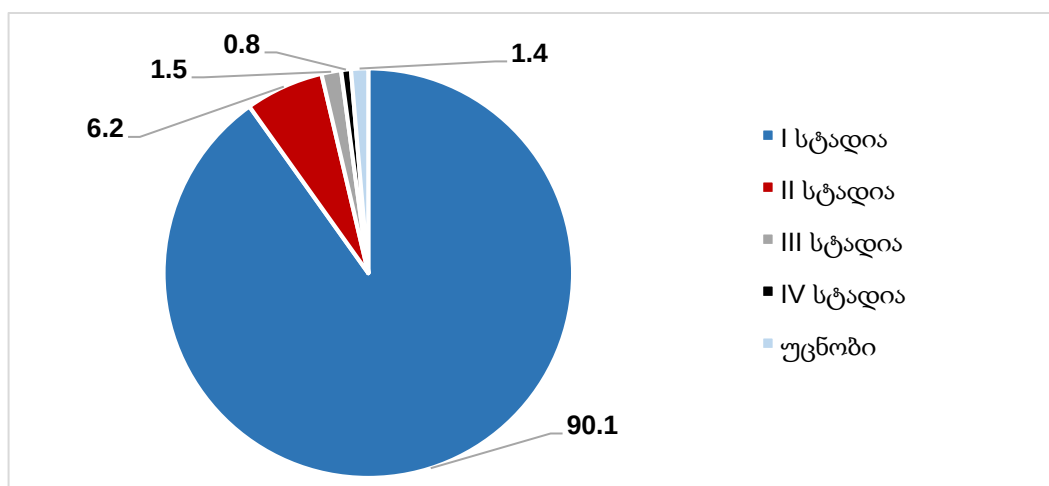
2020 წელს ქალებში რეგისტრირებული ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს ახალ შემთხვევათა 76%-ში ჩატარდა ქირურგიული ოპერაცია, იოდოთერაპია გამოყენებულ იქნა 50%-ში.

ცხრილი 33. ქალებში ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს მკურნალობა, საქართველო, 2020

2020 წელს ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს დიაგნოზით რეგისტრირებულ ქალთა რაოდენობა (n=679)		
მკურნალობის მეთოდი	პაციენტების რაოდენობა ვისაც ჩატარდა მკურნალობა	% პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან
ქირურგიული ჩარევა	517	76,1
იოდოთერაპია	336	49,5
სხვსეხური თერაპია	15	2,1

ოპერაციული ჩარევის 90% დაავადების I სტადიაზე მოდის.

სურათი 43. ქალებში ფარისებრი ჯირკვლის კიბოს გამო ჩატარებული ქირურგიული ოპერაციების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2020

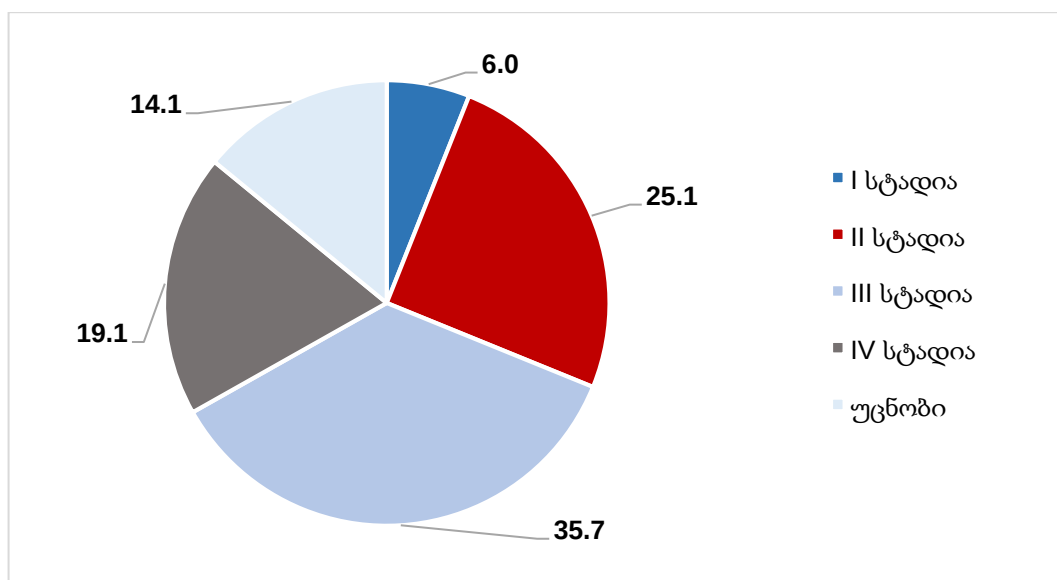

2020 წელს ქალებში რეგისტრირებული კოლორექტუმის კიბოს ახალი შემთხვევების 62%-ში გამოყენებულია ქირურგიული მკურნალობა, მათ შორის 31%-ს ოპერაცია ჩატარდა დაავადების I და II სტადიებზე.

ცხრილი 34. ქალებში კოლორექტუმის კიბოს მკურნალობა, საქართველო, 2020

2020 წელს კოლორექტუმის კიბოს დიაგნოზით რეგისტრირებულ ქალთა რაოდენობა (n=320)		
მკურნალობის მეთოდი	პაციენტების რაოდენობა ვისაც ჩატარდა მკურნალობა	% პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან
ქირურგიული ჩარევა	199	62,1
სხვივური თერაპია	61	19,1
მედიკამენტოზური თერაპია / ჰორმონოთერაპია	160	10,7

სურათი 44. ქალებში კოლორექტუმის კიბოს გამო ჩატარებული ქირურგიული ოპერაციების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2020

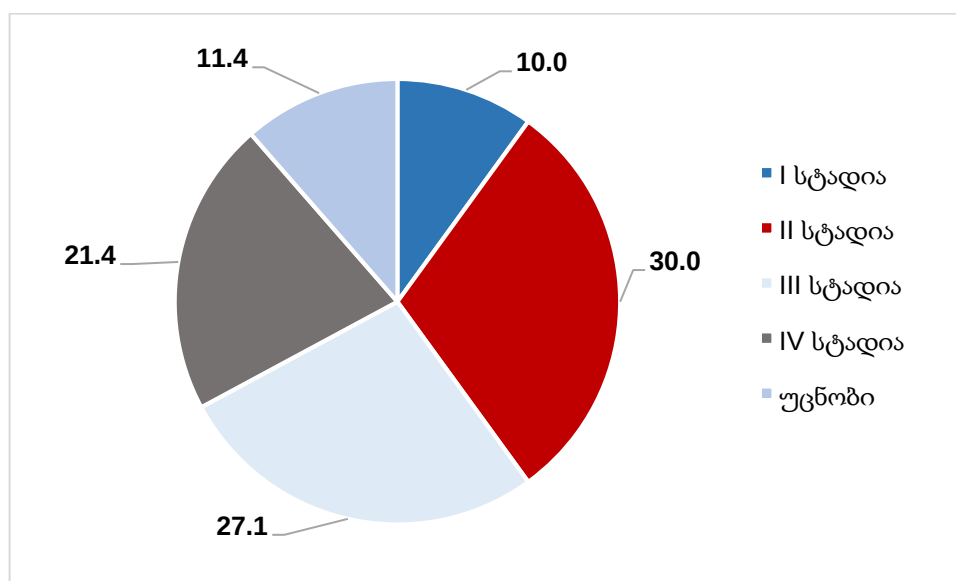
მკურნალობა: სამი ყველაზე მაღალი ავადობის კიბო კაცებში

2020 წელს კაცებში რეგისტრირებული ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოს ახალი შემთხვევების 14%-ში ჩატარდა ქირურგიული მკურნალობა.

ცხრილი 35. კაცებში ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოს მკურნალობა, საქართველო, 2020

2020 წელს კაცებში ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოს დიაგნოზით რეგისტრირებულთა რაოდენობა (n=511)		
მკურნალობის მეთოდი	პაციენტების რაოდენობა ვისაც ჩატარდა მკურნალობა	% პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან
მედიკამენტოზური თერაპია / ჰორმონოთერაპია	266	52.0
სხვივური თერაპია	140	27.4
ქირურგიული ჩარევა	70	14.0

სურათი 45. კაცებში ტრაქეას, ბრონქის და ფილტვის კიბოს გამო ჩატარებული ქირურგიული ოპერაციების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2020

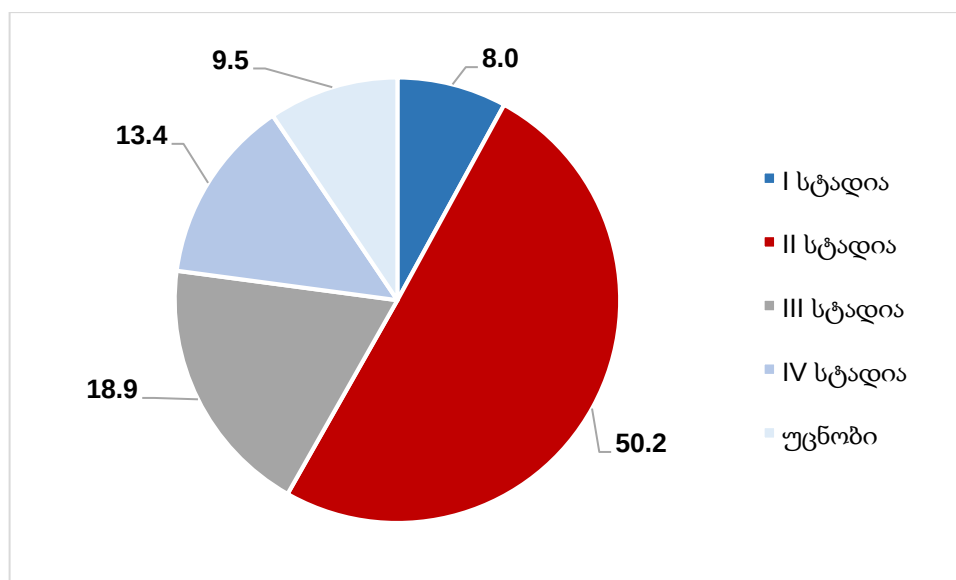

2020 წელს წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს ახალი შემთხვევების 35%-ში გამოყენებულია მედიკამენტოზური თერაპია/ჰორმონოთერაპია, ხოლო 28%-ში - ქირურგიული მკურნალობა, მათ შორის 58%-ს ოპერაცია ჩატარდა დაავადების I და II სტადიებზე.

ცხრილი 36. წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს მკურნალობა, საქართველო, 2020

2020 წელს წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს დიაგნოზით რეგისტრირებულთა რაოდენობა (n=576)		
მკურნალობის მეთოდი	პაციენტების რაოდენობა ვისაც ჩაუტარდა მკურნალობა	% პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან
მედიკამენტოზური თერაპია / ჰორმონოთერაპია	160	27,8
სხვივური თერაპია	73	12,7
ქირურგიული ჩარევა	201	34,9

სურათი 46. წინამდებარე ჯირკვლის კიბოს გამო ჩატარებული ქირურგიული ოპერაციების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2020

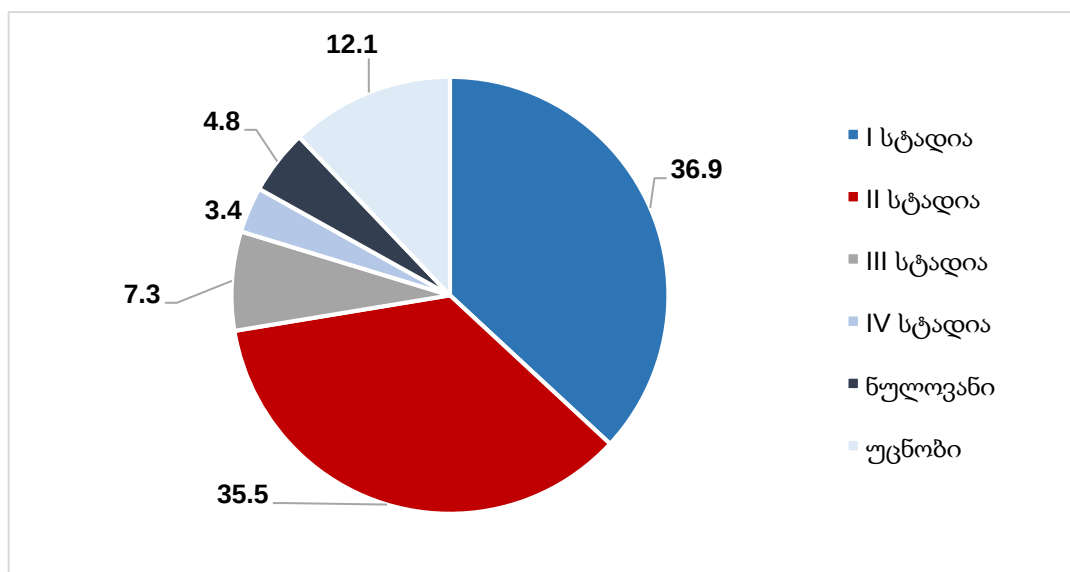

2020 წელს კაცებში შარდის ბუშტის კიბოს ახალი შემთხვევების 91%-ში გამოყენებულია ქირურგიული მკურნალობა, მათ შორის 72,4%-ში - დაავადების I და II სტადიებზე.

ცხრილი 37. კაცებში შარდის ბუშტის კიბოს მკურნალობა, საქართველო, 2020

2020 წელს კაცებში შარდის ბუშტის კიბოს დიაგნოზით რეგისტრირებულთა რაოდენობა (n=391)		
მკურნალობის მეთოდი	პაციენტების რაოდენობა ვისაც ჩაუტარდა მკურნალობა	% პაციენტთა საერთო რაოდენობიდან
მედიკამენტოზური თერაპია / ჰორმონოთერაპია	89	22,8
სხვივური თერაპია	8	2,0
ქირურგიული ჩარევა	355	90,8

სურათი 47. კაცებში შარდის ბუშტის კიბოს გამო ჩატარებული ქირურგიული ოპერაციების განაწილება სტადიების მიხედვით (%), საქართველო, 2020

პუბლიკაცია მომზადდა საქართველოს ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობის და სოციალური დაცვის სამინისტროს ლევან საყვარელიძის სახ. დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრის სამედიცინო სტატისტიკის დეპარტამენტის მიერ.

გამოქვეყნებული მასალებით სარგებლობისთვის სპეციალური ნებართვა საჭირო არ არის. სასურველია წყაროს მითითება.

გამოცემასთან დაკავშირებულ საკითხებზე მიმართეთ შემდეგ მისამართზე:

თბილისი, კახეთის გზატკეცილი N99, დაავადებათა კონტროლის და საზოგადოებრივი ჯანმრთელობის ეროვნული ცენტრი, სამედიცინო სტატისტიკის დეპარტამენტი

E-mail: pr.ncdc@ncdc.ge

პუბლიკაცია განთავსებულია: www.ncdc.ge